

๗๑๓.๓

ก 1467

ร.๒

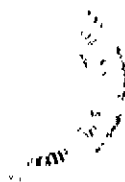
การสร้างมาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปริญญานิพนธ์

ของ

ถลิลลา ธรรมานูชิต

23 ส.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา
กันยายน 2538
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

197084

**การสร้างมาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**

**ปริญญานิพนธ์
ของ
ถลิลลา ธรรมานุชิต**

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา
กันยายน 2538
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่าทักษะเบื้องต้นของลีลาศ จำนวน 10 ข้อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ผ่านการเรียนวิชาลีลาศมาแล้ว จำนวน 50 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ โดยใช้ดูลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ตามวิธีของรวิแรลลี และแสมเปิลตัน ได้ค่าดัชนี ความสอดคล้องของข้อกำหนดพฤติกรรม ระหว่าง .6 - 1.00

2. ค่าความเชื่อมั่นของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ โดยการคำนวณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่าค่าความเชื่อมั่นของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศเท่ากับ .8593 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าความเป็นปรนัยของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ จากผู้ประเมิน 3 คน โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างผู้ประเมินคนที่ 1 กับคนที่ 2 มีค่าเท่ากับ .7468 ผู้ประเมินคนที่ 2 กับคนที่ 3 มีค่าเท่ากับ .7604 และผู้ประเมินคนที่ 1 กับคนที่ 3 มีค่าเท่ากับ .7811 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศโดยใช้ วิธีแจกแจงค่าที่ พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกรายชื่อระหว่าง 2.1108 - 6.8307 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

**A CONSTRUCTION OF SOCIAL DANCE ABILITY RATING SCALES
FOR THE SENIOR HIGH SCHOOL STUDENTS**

AN ABSTRACT

BY

LALILLA THUMMANUCHIT

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Physical Education
at Srinakharinwirot University**

September 1995

The purpose of this study was to construct a social dance ability rating scales for the senior high School Students consisting of 10 items. Fifty students from Parkkred School at Nontaburi who had already taken a dancing course were selected as samples during the academic year 1994.

The results were as follow :

1. Content validity was obtained by computing six specialists rating scores using Rovinelli and Hambleton Methods. The index of correlation between the specialists rating and the criterion behavior was found to be between .6 - 1.0.

2. For the reliability, the correlation coefficient was .8593, significant at .01 level by Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient.

3. For the objectivity of the rating scales, the correlation coefficient between the first rater and second rater was found to be .7468, the second rater and third rater was found to be .7604, and the first rater and third rater was found to be .7811, significant at .01 level by Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient.

4. The t - statistic of the scales ranged from 2.1108 - 6.8307 significant at .01, .05 level.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
พลศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รศ. วาสนา คุณาอภิสิทธิ์)

..... กรรมการ
(อ.สุกัญญา พานิชเจริญนาม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รศ. วาสนา คุณาอภิสิทธิ์)

..... กรรมการ
(อ.สุกัญญา พานิชเจริญนาม)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.อุดม พิมพ์า)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ . ๕ . . . เดือน . . กันยายน . . . พ.ศ. ๒๕๖๕ .

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์วาสนา คุณาวริสิทธิ์ ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์สุกัญญา พานิชเจริญนาม กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อุดม พิมพ์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนผู้วิจัยสามารถดำเนินการทำ ปริญญานิพนธ์นี้ได้สำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ทวีพงษ์ กลิ่นหอม รองศาสตราจารย์พิชิต ภูติจันทร์ อาจารย์สุริย์พร ภูศรี คุณบุญเลิศ กระบวนแสง อาจารย์วีรศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และ อาจารย์วิทยา โพธิ์เทียนทอง ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษาครั้งนี้ ตลอดจนอาจารย์ณรงค์ รักเดช ผู้อำนวยการโรงเรียนปากเกร็ด อาจารย์ นพคุณ ภูขาว และอาจารย์รุ่งอรุณ สมบัติรักษ์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายผู้วิจัยขอเทอดพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครู อาจารย์ที่เคารพ คุณภักธก สุขทองท่วม ที่ให้การสนับสนุนและ เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสามารถประสบความสำเร็จในครั้งนี้

ลลิลลา ชรรมานุชิต

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	7
การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
การวิจัยในต่างประเทศ	36
การวิจัยในประเทศไทย	37
สมมติฐานในการวิจัย	39
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	40
ประชากร	40
กลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	40
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	41
การหาคุณภาพของเครื่องมือ	41
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	43
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	44

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	46
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล	46
ผลการศึกษาค้นคว้า	47
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	51
บทย่อ	51
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	51
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	51
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	51
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	51
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	52
อภิปรายผล	53
ข้อเสนอแนะ	56
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	56
บรรณานุกรม	57
ภาคผนวก	64
ประวัติย่อของผู้วิจัย	102

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ค่าความเที่ยงตรงของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ	47
2	ค่าความเชื่อมั่นของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากคะแนนของผู้ประเมินด้วยวิธีสอบซ้ำ (Test - Retest) โดยอาศัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient) (N = 50)	48
3	ค่าความเป็นปรนัยของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศจากคะแนนของ ผู้ประเมิน 3 คน โดยอาศัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient) (N = 50)	49
4	ค่าอำนาจจําแนกรายข้อของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวิธีการแจกแจงค่าที่ (t - Distribution) (N = 50)	50
5	ค่าดัชนีความสอดคล้องของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ ที่ได้จากดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ครั้งที่ 1	68
6	ค่าดัชนีความสอดคล้องของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ ที่ได้จากดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ครั้งที่ 2	82
7	คะแนนการประเมินครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2	83
8	คะแนนของผู้ประเมินคนที่ 1, 2 และ 3	84

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

พลศึกษาเป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญยิ่งวิชาหนึ่งในการที่จะช่วยพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพดี ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และพร้อมที่จะเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ คริสตินา (Christina. 1967 : 59) กล่าวว่าในสังคมไม่ว่าสมัยใดก็ตาม กิจกรรมพลศึกษา เช่น เกม กีฬา การออกกำลังกายและการเต้นรำ จะปรากฏอยู่ในวรรณกรรมและศิลปกรรมเสมอ กิจกรรมพลศึกษาไม่ได้หมายถึงเฉพาะการเล่นกีฬาเท่านั้น แต่มีขอบข่ายของกิจกรรมที่กว้างขวางมาก และวาสนา คูณาภิสิทธิ์ (2536 : 322) ได้แบ่งกิจกรรมพลศึกษาออกเป็น 7 ประเภท คือ

1. ทักษะขั้นพื้นฐาน
2. เกมและกีฬาต่าง ๆ (กิจกรรมประเภทบุคคลและทีม)
3. กิจกรรมเข้าจังหวะ
4. กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพตนเอง การเล่นผาดโผน และยืดหยุ่น
5. กิจกรรมเสริมสร้าง ป้องกัน หลักการแก้ไขร่างกาย
6. กิจกรรมเพื่อนันทนาการ
7. กีฬาทางน้ำ

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมพลศึกษามีอยู่หลายประเภท แต่ละประเภทต่างก็มีความสำคัญและมีคุณค่าแก่นักเรียนหรือผู้เข้าร่วมแตกต่างกันไป กิจกรรมเข้าจังหวะก็เป็นกิจกรรมพลศึกษาประเภทหนึ่งที่มีคุณค่าแก่ผู้เรียน พอง เกิดแก้ว (2520 : 94) ได้กล่าวถึงกิจกรรมเข้าจังหวะไว้ว่าเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้จังหวะเข้ามาประกอบและร่างกายมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อจังหวะนั้น ๆ อย่างถูกต้อง จังหวะเหล่านั้นอาจจะเป็นอะไรก็ได้ เช่น การตบมือ การเคาะไม้

ตลอดจนเสียงดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับ พิชิต ภูติจันทร์ และธงชัย มาศสุพงศ์ (2533 : 1) ที่กล่าวว่า กิจกรรมเข้าจังหวะเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ร่างกายและจิตใจมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อดนตรีและจังหวะ จากความหมายดังกล่าวแล้ว ทำให้ทราบว่าขอบข่ายของกิจกรรมเข้าจังหวะค่อนข้างจะกว้างมาก คือมีตั้งแต่การเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะแบบง่าย ๆ ไปจนถึงการเคลื่อนไหวที่มีรูปแบบที่ยุ่งยาก ซับซ้อน

นอกจากนี้ ดวงพร ศิริสมบัติ (2522 : 2) ได้จำแนกกิจกรรมเข้าจังหวะออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. การเคลื่อนไหวเบื้องต้น (Fundamental Movement)
2. การเคลื่อนไหวประกอบเพลงและการเล่นประกอบเพลง (Action Song and Singing Games)
3. กิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative Rhythm Activity)
4. การเต้นรำพื้นเมือง (Folk Dance)
5. การลีลาศ (Social Dance)

การลีลาศหรือที่นิยมเรียกว่าการเต้นรำ เป็นกิจกรรมพลศึกษาที่สามารถจะพัฒนาผู้เรียนทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ดังที่ โรเยอร์ (สำเร็จ มณีเนตร. 2525 : 14 - 15 ; อ้างอิงมาจาก Royer. ม.ป.ป. : ไม่มีเลขหน้า) ซึ่งได้กล่าวถึงคุณค่าของการเต้นรำที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ คือ คุณค่าทางร่างกาย (Physical Values) คุณค่าทางสังคม (Social Values) คุณค่าทางวัฒนธรรม (Culture Values) และคุณค่าทางนันทนาการ (Recreation Values)

ปัจจุบันลีลาศเป็นศิลปะสากลที่ยอมรับกันทั่วโลก ในงานรื่นเริงสังสรรค์ต่าง ๆ ได้นำเอาลีลาศมาเป็นกิจกรรมเชื่อมโยงขั้นตอนงานนั้น ๆ ให้ต่อเนื่อง ลีลาศกลายเป็นส่วนประกอบสำคัญในการสร้างสรรค์บรรยากาศของงานต่าง ๆ ให้สนุกสนาน ครึกครื้นยิ่งขึ้น ลีลาศได้วิวัฒนาการมาเป็นลำดับ มีการวางแผน จัดระเบียบลีลาการลีลาศอย่างสวยงาม เร้าใจ สุขภาพ และปรับปรุงให้เหมาะสม จนเป็นที่นิยมในหมู่ประชาชนอย่างแพร่หลายเพิ่มมากขึ้นตามกาลเวลา เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า ลีลาศเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมสร้างมนุษยสัมพันธ์กันในสังคม จึงได้รับ

~~การบรรจุไว้ในหลักสูตรวิชาพลศึกษาทุกระดับชั้น ในระดับประถมศึกษา ในหลักสูตร-พ.ศ.-2521~~
~~กำหนดไว้ว่า ในระดับประถมศึกษา จัดให้มีการเรียนกิจกรรมเข้าจังหวะถึงร้อยละ 19 และยังเป็น~~
~~เป็นกิจกรรมที่เน้นความสำคัญมากที่สุด~~ ในจำนวนกิจกรรมพลศึกษาทั้ง 11 กิจกรรมที่เรียน
 (กรมวิชาการ.-2520:-45) ~~ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย กำหนดให้เป็นวิชา~~
 บังคับเลือกและเลือกเสรี (กรมวิชาการ. 2520 : 83) และในระดับอุดมศึกษา สถาบัน
 การศึกษาต่าง ๆ กำหนดไว้ในหลักสูตรเกือบทุกสถาบัน (วาสนา คุณาภิสิทธิ์. 2536 :
 156 - 160)

กิจกรรมเข้าจังหวะจึงเป็นกิจกรรมพลศึกษาที่มีการสอนทุกระดับชั้นและในหลาย ๆ
 สถาบันการศึกษา สำหรับในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้เปิดสอนกิจกรรมเข้าจังหวะประเภท
 ลีลาศ เพราะพิจารณาเห็นว่า เป็นประเภทกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนซึ่ง เริ่ม
 จะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่และมีวุฒิภาวะค่อนข้างสูงในเกือบทุกด้าน อีกทั้งยังเป็นการเตรียมพร้อมที่จะ
 เตรียมตัวสำหรับการเข้าสู่สมณในสภาพชีวิตจริงอีกด้วย

การวัดผลและการประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการศึกษา เป็นตัวบ่งชี้
 ถึงผลของการจัดว่า ได้บรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่เพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวัดผลและ
 ประเมินผลทางพลศึกษา ซึ่ง สมคิด ชิตประสงศ์ (2531 : 163 - 164) กล่าวว่า การวัดผล
 และประเมินผลทางพลศึกษานับเป็นลักษณะที่แตกต่างไปจากวิชาอื่น ๆ เนื่องจากเนื้อหาส่วนใหญ่
 เป็นกิจกรรมการออกกำลังกายที่ต้องอาศัยทักษะเป็นสื่อการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนควรกำหนดคะแนน
 แต่ละด้าน รวมถึงวิธีการไว้ด้วย ฉะนั้นการวัดผลและประเมินผลทางทักษะจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง
 ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รวมถึงการพัฒนาทางด้านทักษะใน
 กิจกรรมนั้น ๆ ว่ามากน้อยเพียงใด และการสอนของครูได้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

ลีลาศ เป็นวิชาที่มีทักษะการเคลื่อนไหวที่ต้องการความสวยงามอย่างมาก จึงทำให้เกิด
 ปัญหาในการวัดผลและประเมินผล ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอนไม่สามารถที่จะหาข้อทดสอบที่มีความเป็น
 ปรนัยมาวัดได้ อาศัยจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกมา ซึ่งเป็นไปในลักษณะ
 บุคคลประเมินค่า การได้คะแนนของนักเรียนจึงขึ้นอยู่กับผู้ประเมิน โดยทั่วไปครูผู้สอนจะวัดผลและ
 ประเมินผลด้วยการสังเกตด้วยตนเอง โดยไม่มีเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานและมีความเหมาะสม

จึงเป็นการไม่ยุติธรรมสำหรับผู้เรียน เพราะผู้สอนไม่สามารถที่จะวัดผลและประเมินผล หรือชี้ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถที่แท้จริงของตนเองได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และนักเรียนแต่ละคนอาจได้รับการประเมินด้วยหลักการที่ต่างกัน

จากการศึกษาและค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการสร้างมาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้สร้างไว้ เท่าที่พบในปัจจุบันเป็นมาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งไม่เหมาะที่จะนำมาใช้วัดผลและประเมินผลผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ เพราะจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนวิชาลีลาศระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษาแตกต่างกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความเชื่อมั่นว่าการสร้างมาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ครูผู้สอนมีเครื่องมือ สำหรับใช้ในการวัดผลและประเมินผลวิชาลีลาศที่เป็นมาตรฐานและเหมาะสมกับกลุ่ม เพื่อผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงในการเรียนการสอนวิชาลีลาศของครูและนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อสร้างมาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้มีมาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศที่เป็นมาตรฐานและเหมาะสมกับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. สามารถใช้มาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ เป็นเครื่องมือในการแบ่งระดับความสามารถ และการแบ่งกลุ่มนักเรียนในชั้นเรียน

3. สามารถใช้มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศนี้เป็นแนวทางในการ
เรียนการสอนทักษะการลีลาศให้ดียิ่งขึ้น
4. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิชาลีลาศต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

ไม่ควบคุมการฝึกกิจกรรมอื่น ๆ ในช่วงเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง
ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอบางเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคือ มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น และคะแนนความสามารถทางลีลาศของนักเรียนที่ได้จากมาตราส่วนประมาณค่า
ความสามารถทางลีลาศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. มาตราส่วนประมาณค่า หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินค่าสถานการณ์
หรือคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ไม่สามารถวัดออกมาได้เป็นตัวเลขนัยตรง เช่น การวัดความสะอาด
ของร่างกาย ความประพฤติ หรือการทดสอบการปฏิบัติ เป็นต้น (ล้วน สายยศ และอังคณา
สายยศ. 2533 : 137)

2. สีสลาศ หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายให้เข้ากับจังหวะทำนองของดนตรีที่นำมาประกอบ โดยมีสีลาศที่สวยงาม เป็นการรวมเอาทักษะการเคลื่อนไหวเบื้องต้นเข้าเป็นแบบการเคลื่อนไหวเพื่อให้เข้ากับจังหวะดนตรี

3. ความสามารถทางสีลาศ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทักษะของการเต้นรำต่าง ๆ ในการสีลาศ เช่น ทักษะการจับคู่ ทักษะการเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะดนตรี ทักษะการนำ การตาม และทักษะการเชื่อมโยงรูปแบบการเต้นรำ (Figure) เข้าด้วยกัน เป็นต้น

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

สำหรับมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความหมายและความสำคัญของการวัดผลและประเมินผล
2. จุดมุ่งหมายและขอบข่ายของการวัดผลและประเมินผล
3. ลักษณะของแบบวัดผลและประเมินผลที่ดี
4. การสร้างแบบวัดผลทักษะการเคลื่อนไหว (กีฬา)
5. หลักและขั้นตอนในการสร้างมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถหรือทักษะใน

กิจกรรมเข้าจังหวะและลีลาศ

6. วิชาลีลาศในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
7. ความรู้เกี่ยวกับลีลาศ
8. การวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 8.1 การวิจัยในต่างประเทศ
  - 8.2 การวิจัยในประเทศไทย

ความมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและการประเมินผล เป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในบทบาทของครู อาจารย์ เพราะนอกจากจะใช้เป็นมาตรการสำหรับการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนแล้ว ยังใช้เป็นมาตรการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของตนเองว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือไม่

วัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ ฉะนั้น ครู อาจารย์ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนได้ การวัดผลและการประเมินผลสองคำนี้ มีความหมายใกล้เคียงกัน และก่อให้เกิดความสับสนกันอยู่เสมอ แต่คำทั้งสองคำนี้มีความหมายแตกต่างกัน การวัดผลมีลักษณะเป็นเชิงปริมาณ และมีความหมายที่แคบกว่า

คำว่า การวัดผล มีผู้ให้ความหมายในทางเองเดียวกัน ดังนี้

ขวาล แพริตกุล (2518 : 140) : กระบวนการใด ๆ ที่จะนำให้ได้มาซึ่งปริมาณของจำนวนหนึ่ง อันมีความหมายแทนขนาด สมรรถภาพตามธรรมชาติที่นักเรียนผู้นั้นมีอยู่ในตน ถ้าใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือกระตุ้น ก็ถือเอาจำนวนผลงานที่นักเรียนแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบออกมาเป็นเครื่องชี้บอกว่าเขามีสมรรถภาพในเรื่องนั้นปานใด

วิริยา บุญชัย (2533 : 7 - 8) : การเปรียบเทียบสิ่งที่ต้องการทราบกับเครื่องมือมาตรฐาน เพื่อต้องการทราบปริมาณหรือขนาด ซึ่งสามารถทราบผลได้ทันทีด้วยเครื่องมือมาตรฐานนั้นเป็นสิ่งที่บอกให้ทราบ เช่น ต้องการทราบความกว้างของโต๊ะ เราก็เอาเทปวัด หรือไม้เมตรมาวัด เราจะทราบความกว้างของโต๊ะทันที การวัดผลจึงเป็นวิธีการตรวจหรือหาปริมาณขนาด หรือส่วนสัดของสิ่งที่ต้องการจะทราบ โดยอาศัยเครื่องมือวัดนั่นเอง การวัดจะออกมาเป็นตัวเลข เรียกว่า ปริมาณ และจะให้ผลในทางคุณภาพ

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2536 : 404) : กระบวนการในการหาปริมาณของการพัฒนาหรือปริมาณของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน เป็นปริมาณที่อาจวัดได้อย่างง่ายและเห็นได้ชัดเจน ไม่ซับซ้อน เช่น การชั่งน้ำหนัก การวัดส่วนสูง การวัดความยาว สิ่งเหล่านี้มีเครื่องมือมาตรฐานใช้วัดอยู่แล้ว และสามารถวัดได้ตรง ๆ คือ เทปวัด เครื่องชั่งน้ำหนัก ส่วนปริมาณที่ไม่สามารถมองเห็นได้โดยตรงคือ พัฒนาการด้านพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น ความรู้ ความสามารถในการเคลื่อนไหว ความรู้สึกต่าง ๆ ฯลฯ ในการวัดจะต้องสร้างสภาพการณ์ (การทดสอบ) ให้ผู้ที่ถูกวัดแสดงพฤติกรรมที่มีอยู่ออกมาให้วัดเสียก่อนจึงจะรู้ถึงปริมาณได้ เช่น การวัดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ อาศัยการตั้งคำถาม

การสัมภาษณ์ หรือการให้เขียนตอบ การวัดทักษะและสมรรถภาพก็ต้องใช้แบบทดสอบเฉพาะให้ผู้ที่ถูกวัดแสดงพฤติกรรมออกมา เป็นต้น ในการวัดผลจึงใช้แบบทดสอบต่าง ๆ ทำการวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2535 : 15 - 17) : กระบวนการเชิงปริมาณ ในการกำหนดค่าเป็นตัวเลข หรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะของสิ่งที่วัด โดยอาศัยเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

กรอนลันด์ (Gronlund. 1984 : 3 - 5) : การบอกคุณลักษณะของคนที่ได้พัฒนาขึ้นอย่างกว้างขวางจากการให้การศึกษา ซึ่งจะบอกลักษณะได้ 2 วิธี คือ

1. การบอกลักษณะด้วยการทดสอบ
2. การบอกลักษณะด้วยการสังเกตพฤติกรรม

กรีน (Greene. 1989 : 3) : การวัดผลมีความหมายกว้างกว่าการทดสอบ การทดสอบนั้น หมายถึง การใช้ข้อสอบที่เป็นชุดเพื่อวัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน แต่การวัดผลเป็นวิธีการที่จะหาทราบปริมาณ ซึ่งมีได้หมายถึงแต่การใช้ข้อทดสอบเท่านั้น ยังหมายถึงการใช้สเกลหรือมาตราส่วนประมาณค่า แบบตรวจสอบรายการต่าง ๆ หรือแบบสอบถาม

ส่วนการประเมินผลนั้น มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2536 : 404) : การนำเอาผลหรือปริมาณที่ได้จากการวัดผล มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานอย่างอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน เพื่อต้องการดูว่าผู้ที่ถูกประเมินผลนั้นดีหรือไม่ มากน้อยเพียงใด อาจกล่าวได้ว่าการประเมินผลเป็นการหาคุณภาพของผลที่ได้มาจากการวัดผลด้วยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่มีอยู่แล้วหรือมาตรฐานที่กำหนดขึ้นมานั้นเอง เกณฑ์หรือมาตรฐานดังกล่าวอาจได้มาจากค่านิยมของสังคม ความเห็นของคนส่วนมากหรือจากการวิจัยก็ได้

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2535 : 15 - 17) : กระบวนการในการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อสรุปว่าสิ่งนั้นดีหรือเลวเพียงใด

กรีน (Greene. 1989 : 6) : การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบ เพื่อป้องกันถึงคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

กลอค (Glock. 1990 : 6) : การกำหนดคุณค่าของสิ่งที่เราวัด โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวัด

จากความหมายที่นักวัดผลการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ พอสรุปได้ว่าการวัดผลการศึกษา คือวิธีการหรือกระบวนการที่กระทำเพื่อให้ทราบปริมาณความรู้ความสามารถของผู้เรียน ว่ามีความรู้ ความสามารถเพียงใด และการประเมินผล คือ การนำผลของการวัดมาตีความหมายและการตัดสินคุณค่าจากสิ่งที่วัดได้ โดยอาศัยวิธีการที่มีระบบแบบแผน ในการรวบรวมข้อมูล ว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ จะสอบได้หรือตก หรือมีการพัฒนาก้าวหน้าผ่านตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

ความสำคัญของการวัดและประเมินผล

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2536 : 403) กล่าวว่า ครูพลศึกษามีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการและการปรับตัวของนักเรียนอันเป็นผลมาจากการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ สิ่งทีครูพลศึกษามีความเกี่ยวข้องโดยเฉพาะคือพัฒนาการด้าน

1. ความรู้ ความคิดรวบยอดและความสามารถในการปรับตัว
2. ความสนใจ ทักษะคิดและอุดมคติ
3. ความแข็งแรงและทักษะ
4. ระเบียบวินัยต่าง ๆ

ถ้าครูมีการวางแผนการสอนอย่างดีและสอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูก็จะได้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนตามที่ต้องการ ยิ่งครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถและความต้องการของนักเรียนมากเท่าไรก็จะยิ่งสามารถปรับปรุงและวางแผนกระบวนการสอนได้ดีเท่านั้น ข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับครูจะสามารถเก็บรวบรวมได้จากการทำการทดสอบและการวัดผล ครูจึงต้องมีการวัดผลที่แม่นยำถูกต้อง โดยการวางแผนโปรแกรมการวัดผลที่ดี เลือกแบบทดสอบอย่างระมัดระวังและสร้างแบบทดสอบที่ดีที่สุด

วิทยา ฤทธิ์เทียนทอง (2536 : 7) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ครูผู้สอนได้ทราบถึงพื้นฐานความรู้และความเจริญงอกงามของผู้เรียนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของบทเรียนหรือไม่เพียงใด ดังจะเห็นได้จากการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้และวิธีวัดผลและประเมินผลต้องมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู อาจารย์จะต้องให้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง คือ สอน วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การปฏิบัติการทำงานอย่างมีระบบเป็นขั้นเป็นตอนและการมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีต่อตนเองและสังคม ทั้งนี้จะต้องวัดผลและประเมินผลตามหลักเกณฑ์ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

1. ต้องวัดผลและประเมินผลตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้
2. ต้องวัดผลและประเมินผลให้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับพฤติกรรม

ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

4. การวัดผลและประเมินผลนั้นทำได้ทั้งก่อนการจัดกิจกรรม ขณะจัดกิจกรรม และเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จุดมุ่งหมายและขอบข่ายของการวัดผลและประเมินผล

จุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผล

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลไว้

คล้าย ๆ กัน เช่น

ประทีป พานิชชาติ (2528 : 12) : จุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลนั้นมุ่งไปที่ตัวนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อผลดังนี้คือ

1. จัดตำแหน่ง (Placement) เป็นการศึกษาว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้หรือทักษะพอเพียงที่จะเริ่มบทเรียนหรือไม่ หรือจะทำการฝึกในระดับใด ซึ่งผลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ในการจำแนกประเภท (Classification) ว่านักเรียนมีพื้นฐานอย่างไร เก่ง ปานกลางหรืออ่อน

2. วินิจฉัย (Diagnosis) ซึ่งจะทําให้ทราบจุดเด่น จุดด้อยของนักเรียนแต่ละคน เป็นแนวทางให้ครูปรับปรุงวิธีการสอนและสามารถซ่อมเสริมให้นักเรียนแต่ละคนได้อย่างถูกต้อง

3. เปรียบเทียบความสามารถของตัวเด็กเอง (Assessment) เป็นการประเมินว่านักเรียนมีความงอกงามมากน้อยเพียงใด วิธีนี้จะใช้การทดสอบสองครั้ง แล้วนำผลที่ได้จากการทดสอบมาเปรียบเทียบกัน

4. เพื่อนำไปใช้ทำนาย (Prediction) ผลจากการสอบจะแนะแนวทางในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ ช่วยในการทำนายว่าควรจะมุ่งไปในทางใดจึงจะประสบความสำเร็จ

5. เพื่อนำไปใช้ประเมินค่า (Evaluation) โดยจะประเมินผลหลังจากการเรียนการสอนสิ้นสุดลง ผลจากการวัดจะแนะแนวทางในการให้ระดับคะแนน

วาสนา อุณาภิสิทธิ์ (2536 : 406 - 407) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายทั่วไปของการวัดผลวิชาผลศึกษา คือ

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับตัวนักเรียน
2. เพื่อปรับปรุงการสอน

ส่วนจุดมุ่งหมายเฉพาะของการวัดผลมี 6 ประการ ดังนี้

1. เพื่อการวิเคราะห์หรือวินิจฉัย (Diagnosis) การวัดผลมีความจำเป็นต่อการวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับความสามารถ ความสนใจ และความต้องการ (Needs) ของนักเรียนเพื่อประโยชน์ต่อการวางแผนและการควบคุมการจัดโปรแกรมผลศึกษาให้เพียงพอเหมาะสม การได้รู้ถึงข้อมูลเฉพาะตัวของนักเรียนแต่ละคน ทําให้ครูสามารถจัดโปรแกรมที่ช่วยรักษาหรือแก้ไขความผิดปกติ โปรแกรมการฝึกเป็นประจำ และโปรแกรมเร่งรัดได้ต่อไป

2. เพื่อการแบ่งกลุ่ม (Classification) การแบ่งกลุ่มนักเรียนไม่ว่าจะเป็นในลักษณะแบบเดียวกันหรือผสมผสานกัน บางครั้งจะมีประโยชน์ต่อการเลือกแบบการสอน การแข่งขัน หรือการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ การแบ่งกลุ่มในลักษณะดังกล่าวมักขึ้นอยู่กับผลที่ได้จากการวัดผลอย่างถูกต้อง

3. เพื่อความสัมฤทธิ์ผล (Achievement) การวัดผลจำเป็นต้องกระทำให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายและมีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลและความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างถูกต้อง ทั้งนี้เพราะผลที่บันทึกไว้จะเป็นสิ่งชี้แนะในการเลือกเนื้อหา การให้คะแนน และการส่งเสริมความก้าวหน้าของนักเรียนต่อไป

4. เพื่อการบริหาร (Administration) การวัดผลจะทำให้ได้ข้อมูลสำหรับการพิจารณาหาวิธีสอนที่ดีที่สุดและเป็นข้อมูลทำฐานการแนะนำนักเรียนให้ได้รับประสบการณ์ที่ดีเพียงพอ การวัดผลที่แม่นยำจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้มากขึ้น และทำให้ทราบว่านักเรียนคนใดมีความพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่ระดับที่สูงขึ้นต่อไปอีก การบริหาร การทดสอบที่ถูกต้องเหมาะสมจะสามารถช่วยให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและจำเป็นสำหรับตัวนักเรียน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้บริหารโรงเรียน

5. เพื่อการแนะแนว (Supervisory) ผลจากการทดสอบตามจุดมุ่งหมายจะมีประโยชน์สำหรับการประเมินผลตัวครูและประสิทธิภาพในการสอนของครู และผลจากการทดสอบเป็นตัวบ่งชี้ได้ด้วยว่าการทำงานของครูบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตนเองกำหนดไว้หรือไม่

6. เพื่อการวิจัย (Research) วิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่สามารถศึกษาและทำการวิจัยได้มากมาย ตัวอย่างเช่น งานวิจัยที่จำเป็นต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพของการใช้ชีวิตสอน งานวิจัยเกี่ยวกับอัตราความก้าวหน้าของนักเรียน งานวิจัยเกี่ยวกับสรีรวิทยา จิตวิทยา และสังคมวิทยา (มีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ) และงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียน เป็นต้น

ขอบข่ายของการวัดผลทางพลศึกษา

วริยา บุญชัย (2529 : 20 - 21) ได้กล่าวว่า เมื่อทราบจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการสอนในระดับชั้นเรียนแล้ว ก็มาพิจารณาดูว่าจะวัดอะไร เพื่อให้ตรงกับเนื้อหาหรือจุดมุ่งหมายของระดับนั้น ๆ ซึ่งอาจจะแตกต่างกันไปบ้าง แต่ก็ควรสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสอน ซึ่งอาจจะวัดานสิ่งต่อไปนี้

1. วัดความรู้ความเข้าใจ ได้แก่ การวัดความรู้ความเข้าใจในด้านวิธีการเล่น
แบบการเล่น กฎ กติกา ประวัติความเป็นมา ตลอดจนเรื่องอุปกรณ์การเล่น เป็นต้น
2. การวัดทักษะทางกีฬา ได้แก่ การวัดทักษะทางการเคลื่อนไหวทางกีฬา อาจเป็น
ทักษะเบื้องต้นของกีฬาแต่ละประเภท และทักษะการเล่นเป็นชุด หรือทักษะความชำนาญใน
กิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมเข้าจังหวะ บาสเกตบอล วอลเลย์บอล แบดมินตัน เป็นต้น
3. วัดสมรรถภาพทางกาย ได้แก่ การวัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของสมรรถภาพ
ทางกาย เช่น ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความเร็ว ความว่องไว ความอ่อนตัว และ
ความอดทน เป็นต้น
4. วัดการทำงานของหัวใจและหลอดเลือด ได้แก่ การวัดการทำงานของหัวใจ
การหายใจ และอัตราการเต้นของหัวใจ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ต้องใช้เครื่องมือในการทดสอบ
ประสิทธิภาพและสมรรถภาพการทำงานของหัวใจ บอกถึงสมรรถภาพทางกายเช่นเดียวกัน
5. วัดเจตคติหรือทัศนคติ ได้แก่ การวัดในเรื่องต่าง ๆ ที่แสดงออกในทางที่ดี
เป็นผลมาจากการเข้าร่วมในกิจกรรมพลศึกษาและการกีฬา ดังเช่น
  - 5.1 ความสนใจและการเข้าร่วมกิจกรรมพลศึกษาและกีฬา
  - 5.2 เวลามาเรียนและตั้งใจเรียนอย่างกระตือรือร้น
  - 5.3 การตรงต่อเวลาในการเรียน
  - 5.4 การแต่งกายอย่างเหมาะสมในการเล่นกีฬา
  - 5.5 ความระมัดระวังเอาใจใส่ในการป้องกันอุบัติเหตุทางกีฬา
  - 5.6 รักการบริการช่วยเหลือ ร่วมมือเป็นพิเศษทางพลศึกษาให้แก่ส่วนรวม
6. ลักษณะความมีน้ำใจนักกีฬาหรือคุณธรรมทางจิตใจ อาจวัดในเรื่องต่อไปนี้คือ
การรู้จักเสียสละ การรู้จักแพ้ การรู้ชนะ และรู้จักถอย การให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่น
การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การปฏิบัติตามระเบียบ กฎ กติกา และรักษาความสามัคคี เป็นต้น

ลักษณะของแบบวัดผลและประเมินผลที่ดี

ผาณิต บิลมาศ (2530 : 36) กล่าวว่า สิ่งที่มีความจำเป็นในการเรียนการสอน พลศึกษาในโรงเรียน คือ การวัดผลและประเมินผล การวัดผลและประเมินผลที่ดีนั้น จำเป็น ต้องอาศัยเครื่องมือที่มีลักษณะดังนี้ มีความเที่ยงตรง (Validity) ความเชื่อถือได้ (Reliability) ความเป็นปรนัย (Objectivity) และมีเกณฑ์ปกติ (Norm) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทดสอบทางด้านกีฬา ซึ่งทักษะกีฬาถือเป็นหัวใจของโครงการพลศึกษาและเป็น ฤกษ์แจดอกสำคัญในการคาดคะเนผู้เรียน จุดมุ่งหมายทางพลศึกษาส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาทาง ด้านทักษะ เพราะหากปราศจากทักษะ บุคคลก็ไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมกีฬาได้ และถ้า ไม่มีการร่วมกิจกรรมกีฬา โครงการพลศึกษาก็ไม่ประสบความสำเร็จ การทดสอบทางทักษะกีฬา กระทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. บุคคลประเมิน หรือแบบอัตนัย (Subjective Method)
2. แบบปรนัย (Objective Method)

จอห์นสัน และเนลสัน (Johnson and Nelson. 1974 : 44) ได้กล่าวว่า แบบทดสอบที่เป็นมาตรฐานควรจะมีลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. มีความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง แบบทดสอบที่มีมาตรฐานการวัด ที่แน่นอนชัดเจนในการดำเนินงานและการให้คะแนน แม้จะวัดโดยผู้วัดหลายคนก็จะได้คำตอบ หรือคะแนนเท่ากัน
2. มีความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง แบบทดสอบมีความแน่นอนในการวัด โดยผู้รับการทดสอบหลายครั้งก็จะได้ผลเหมือนเดิม
3. มีความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดตรงตามจุดมุ่งหมาย
4. มีเกณฑ์ปกติ (Norms) เพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรเฉพาะกลุ่ม

คุณภาพของแบบประเมิน

ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2533 : 163) ได้กำหนดลักษณะการสร้างแบบประเมินค่าว่าจะมีลักษณะเช่นเดียวกับการสร้างแบบทดสอบ ซึ่งมีลักษณะที่ผู้สร้างต้องคำนึงดังนี้

1. การสร้างแบบประเมินค่าที่ดีต้องเป็นแบบประเมินค่าที่ผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติ เช่น การหาค่าความเป็นปรนัย (Objectivity) ซึ่งหมายถึง คุณภาพของแบบประเมินค่าที่ผู้ประเมินคนใดจะนำไปใช้ประเมินกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน ถ้าแบบประเมินนั้นมีความเป็นปรนัย คะแนนที่ได้จากการประเมินจะเท่ากันหรือสัมพันธ์กันทุกคน
2. แบบประเมินค่าที่มีคุณภาพต้องผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งหมายถึง คุณภาพของแบบประเมินที่ใช้ประเมินกลุ่มตัวอย่างเดิม นำไปประเมินกี่ครั้งก็จะได้ผลเหมือนเดิม หรือมีความสัมพันธ์กัน หรือไม่แตกต่างกันมากนัก
3. แบบประเมินที่มีคุณภาพต้องผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติเรื่องความเที่ยงตรง (Validity) ซึ่งหมายถึง แบบประเมินนี้ต้องสามารถนำไปประเมินได้ในเรื่องที่ต้องการจะประเมิน ตามจุดมุ่งหมายที่จะทำการประเมิน
4. แบบประเมินที่มีคุณภาพต้องสามารถจำแนกกลุ่มต่าง ๆ ได้ โดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อได้ หมายถึง ประสิทธิภาพของข้อนั้น ๆ ในแบบประเมิน สามารถจำแนกผู้ได้รับการประเมินออกเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เครื่องมือวัดเป็นกลุ่มสูง กับผู้ที่เครื่องมือวัดเป็นกลุ่มต่ำ
5. แบบประเมินที่มีคุณภาพต้องสามารถนำไปใช้กับการประเมินได้หลายครั้งและหลายกลุ่ม ซึ่งเมื่อผู้ได้รับการประเมินผ่านการประเมินแล้ว สามารถหาความรู้ ความเข้าใจจากการประเมิน ไปปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้

การสร้างแบบทดสอบทักษะการเคลื่อนไหว (กีฬา)

ในการวัดผลทางผลศึกษา บาร์โร (ผาณิต บิลมาศ. 2530 : 27 - 36 ; อ้างอิงมาจาก Barrow. 1979 : 109 - 121) กล่าวว่า มุ่งวัดการเคลื่อนไหวของบุคคล ซึ่งการเคลื่อนไหว (Movement) ต่าง ๆ ของบุคคล มีอิทธิพลจากองค์ประกอบหลายชนิด คือ

1. องค์ประกอบด้านการกระทำทางร่างกาย (Physical Performance Factors)
2. องค์ประกอบด้านโครงสร้าง (Structural Factors)
3. องค์ประกอบทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา (Psychological and Sociological Factors) ที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเคลื่อนไหว

โดยทั่วไปถ้าต้องการวัดการเคลื่อนไหว นักผลศึกษาจะวัดองค์ประกอบตัวแรกคือ องค์ประกอบด้านการกระทำทางร่างกาย (Physical Performance Factors) องค์ประกอบด้านการกระทำทางร่างกายเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการเคลื่อนไหว องค์ประกอบนี้แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. องค์ประกอบพื้นฐาน (Basic Factors) หมายถึง พื้นฐานต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการเคลื่อนไหว เช่น ความคล่องตัว พลัง ความเร็ว ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของไหล่ การทรงตัว ความยืดหยุ่น เป็นต้น
2. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน (Basic Fundamental Movements) ได้แก่ การวิ่ง การเดิน การกระโดด การขว้าง การยก การแบก การยืน การห้อยตัว ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวพื้นฐานของแต่ละคนและเป็นพื้นฐานของการเคลื่อนไหวทางกลไก
3. การเคลื่อนไหวที่เฉพาะเจาะจง (Specialized Movement) ซึ่งเป็นผลจากการฝึกและประสบการณ์ ไม่ใช่สิ่งที่จะมีในคนทุกคน ได้แก่ กีฬา กีฬาต่าง ๆ เช่น ยิมนาสติก เต้นรำ ฟุตบอล บาสเกตบอล เทนนิส เป็นต้น การเคลื่อนไหวที่เฉพาะเจาะจงเหล่านี้เป็นผลจากการปรับปรุงองค์ประกอบพื้นฐานการเคลื่อนไหวพื้นฐาน รวมทั้งองค์ประกอบด้านโครงสร้างและองค์ประกอบด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา

การเคลื่อนไหวที่เฉพาะเจาะจง (Specialized Movement)

โครงการอย่างหนึ่งทางพลศึกษาคือ การสอนทักษะกีฬาเฉพาะอย่าง ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามชนิดกีฬา ดังนั้น การทดสอบด้านนี้จึงต้องวัดโดยเฉพาะและเทคนิคของทักษะที่เฉพาะก็ยิ่งแตกต่างกันไปตามวิชาการ ศาสนิยม เชื้อชาติ ภูมิลาเนา โดยเป็นผลจากการฝึกและประสบการณ์

ทักษะกีฬาเป็นหัวใจของโครงการพลศึกษา และเป็นจุดแจดอกสำคัญในการคาดคะเนผู้เรียน จุดมุ่งหมายทางพลศึกษาส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาทางทักษะ เพราะหากปราศจากทักษะบุคคลก็ไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมกีฬาได้ และถ้าไม่มีการร่วมกิจกรรมกีฬาโครงการพลศึกษาก็ไม่ประสบความสำเร็จ (ผาณิต บิลมาศ. 2530 : 36)

การสร้างแบบทดสอบทักษะทางการกีฬา แต่ละอย่างจะทำได้ 2 วิธี คือ

1. บุคคลประเมินหรือแบบอัตนัย (Subjective Method) ในกรณีนี้ทักษะนั้นจะเป็นทักษะที่ซับซ้อน ซึ่งส่วนมากใช้วิธีมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยให้บุคคลหรือครู ประเมินระดับความสามารถของนักเรียน การได้คะแนนของนักเรียนจะขึ้นอยู่กับผู้ประเมินด้วย

2. แบบปรนัย (Objective Method) วิธีนี้จะวิเคราะห์ทักษะในการเล่นกีฬาออกเป็นส่วน ๆ โดยให้ข้อกระทงในแบบวัดเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในทักษะนั้น ๆ บางครั้งทักษะหนึ่ง ๆ ก็เป็นเครื่องมือวัดที่ดีและเป็นมาตรฐานเหมือนกับข้อกระทงในแบบวัดทั้งหมด ข้อกระทงที่ใช้วัดทักษะจะต้องมีคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความเป็นปรนัย ถูกต้องตามหลักสถิติและคล้ายการเล่นจริงมากที่สุด แบบนี้จะคะแนนที่นักเรียนได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเรียนโดยตรง ไม่ขึ้นกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้อื่น (ผาณิต บิลมาศ. 2530 : 36)

หลักและขั้นตอนในการสร้างมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถหรือทักษะในกิจกรรมเข้าจังหวะ และลีลาศ

สุชาติ ศิริสุขาพุลย์ (2526 : 20 - 23) กล่าวว่า มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) สำหรับการวัดความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานกับพฤติกรรมของนักเรียน จะใช้การสังเกตของครูเข้าร่วมการเก็บข้อมูล ซึ่งก็มีข้อบกพร่องที่เกิดจากการสังเกตของครู คือมีโอกาสมิฉะนั้นจะมีระดับของความเป็นปรนัยต่ำ ความลำเอียง หรือความประทับใจ อาจมีอิทธิพลต่อการสังเกตได้ เครื่องมือที่จะช่วยให้การสังเกตมีความเป็นปรนัยมากขึ้นได้ข้อมูลอย่างเป็นระบบมากขึ้น บันทึกและรายงานผลการตัดสินของครูจากการสังเกตเป็นระบบดีขึ้นก็คือ "มาตราส่วนประมาณค่า" (Rating Scales) ซึ่งตามปกติจะประกอบด้วยพฤติกรรมที่จะตัดสินและมาตราที่จะใช้ตัดสินว่าอยู่ในระดับใด มาตราส่วนประมาณค่าจึงอยู่ในรูปของ เครื่องมือในการบันทึกและรายงานผลการตัดสิน ซึ่งจะได้ผลเพียงไรขึ้นกับมาตราส่วนประมาณค่าว่ามีการสร้างไว้อย่างดีเพียงไร และใช้ในสถานการณ์ที่เหมาะสมเพียงไร

ลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า มีการเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียนหรือทักษะความสามารถกับมาตรฐานที่ตั้งไว้ก่อนแล้วว่าระดับสูง กลาง ต่ำ หมายถึงพฤติกรรมอะไร หรือต้องมีทักษะความสามารถอย่างไร ซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งไว้อย่างชัดเจน จึงเหมือนกับจัดตำแหน่งนักเรียนลงบนมาตราที่คงที่ตายตัวที่มีอยู่ก่อนแล้ว มาตราส่วนประมาณค่าแบบนี้มีข้อดีตรงที่สามารถเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มได้ เพราะใช้ผู้ประมาณค่าคนเดียวกัน มีมาตรฐานเดียวกัน และสามารถใช้กับกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ แต่ก็มีข้อจำกัดเหมือนกัน เช่น ผู้ประมาณค่าต้องฝึกฝนมาพอสมควร จึงจะใช้ได้เหมาะสม ต้องรู้และระลึกอยู่เสมอว่ากำลังประมาณค่าคุณสมบัติใด บางทีมาตรฐานเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นเมื่อใช้หลายคนประมาณค่านักเรียนกลุ่มเดียวกันหรือนักเรียนค่าประมาณค่ามาเปรียบเทียบกันต้องตั้งเกณฑ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับประมาณค่าแต่ละระดับของมาตราส่วนประมาณค่าทั้งแบบ 3, 5, 7 ระดับ แบ่งเป็น 3 ชนิด

1. มาตรฐานประมาณค่าแบบตัวเลข (Numerical Rating Scales) เป็นแบบง่ายที่สุด ผู้สังเกตจะทำการเครื่องหมายบนตัวเลข หรือวงกลมรอบตัวเลขที่แทนระดับพฤติกรรมตามปกติจะอธิบายความหมายของตัวเลขไว้ก่อนในตอนต้น และใช้ในความหมายเดียวกันทุกมาตราอาจจะใช้ที่ระดับก็ได้ แต่โดยทั่วไปแล้วจะใช้ระหว่าง 3 - 9 ระดับ และมักใช้จำนวนคี่ เพื่อให้ค่าตรงกลางแทนค่าเฉลี่ยของมาตรานั้น

2. มาตรฐานประมาณค่าแบบพรรณนา (Descriptive Rating Scales) แบบนี้จะเขียนคำบรรยายบอกระดับคุณลักษณะนั้น ๆ ไว้ว่าเป็นอย่างไร ระดับคุณลักษณะมักจะเขียนเป็นจำนวนคี่คือ 3, 5, 7 ระดับ เมื่อเลือกว่าคุณลักษณะของสิ่งนั้นตรงกับระดับใด ก็บันทึกเครื่องหมายลงที่ระดับนั้น

3. มาตรฐานประมาณค่าแบบกราฟ (Graphic Rating Scales) แบบนี้จะถามคุณลักษณะใดก็จะเขียนคุณลักษณะนั้นไว้ แล้วมีระดับความเข้ม ความถี่ ครอบคลุมช่วงระดับ แล้วมีคำบรรยายอยู่ข้างใต้ด้วย ผู้วัดจะต้องพิจารณาว่า นักเรียนมีคุณลักษณะตรงกับช่วงระดับใด ก็บันทึกสรุปในช่วงนั้น ซึ่งต่างจากมาตราประมาณค่าแบบตัวเลขตรงที่ใช้ค่าต่าง ๆ แทนรหัสเลข

การสร้างมาตราส่วนประมาณค่า

การสร้างมาตราส่วนประมาณค่า ก็เช่นเดียวกับการสร้างเครื่องมือวัดอื่น ๆ ที่มุ่งหาค่าวัดหรือค่าที่ประมาณได้เป็นค่าที่เป็นความเที่ยงตรงและเชื่อมั่นได้สูง เป็นจุดมุ่งหมายสูงสุด และยังมีคุณสมบัติอื่น ๆ ประกอบอีก ความเป็นปรนัยใช้สะดวก เหมาะสมกับสิ่งที่จะประมาณค่า มีความคลาดเคลื่อนน้อย ข้อเสนอแนะที่สำคัญมีดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สังเกตได้ กำหนดจุดประสงค์ก่อน การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมที่วัดได้สังเกตได้ ก็จะช่วยให้สามารถนิยามตัวแปรที่จะประมาณค่าได้ชัดเจน ในรูปของนิยามเชิงปฏิบัติการได้ง่ายขึ้น แล้วนำไปสร้างมาตราส่วนประมาณค่าได้สะดวกขึ้น

2. เลือกลักษณะที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จ เลือกวัดทักษะหรือตัวแปรย่อยที่เป็นตัวกำหนดค่า ได้รับความสำเร็จหรือล้มเหลวในกิจกรรมนั้น กล่าวคือ ต้องเลือกตัวแปรสำคัญนั่นเอง ตามปกติจะเลือกตัวแปรย่อยไว้มาก ๆ แล้วคัดเลือกให้เหมาะสมกับจุดประสงค์กับกลุ่มเวลา เครื่องมือ ฯลฯ และพยายามเลือกตัวแปรที่สังเกตได้มากกว่าตัวแปรที่สังเกตยาก

3. นิยามตัวแปรที่เลือกไว้ในรูปพฤติกรรมที่สังเกตได้ เมื่อเลือกตัวแปรได้แล้วต้องนิยามตัวแปรที่จะวัดเหล่านั้นออกมาเป็นนิยามวัดได้ สังเกตได้ คือเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition) ของตัวแปรที่เลือกไว้ การนิยามเชิงปฏิบัติการทำให้มาตราส่วนประมาณค่ามีความเป็นปรนัยดีขึ้น บางกรณีอาจต้องแยกนิยามเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้ประมาณค่า (Rater) ต่างหาก

4. การกำหนดค่าน้ำหนักของตัวแปร ตัวแปรที่เลือกมาประมาณค่า มีน้ำหนักต่อความสำเร็จต่างกัน จึงควรต้องมีการถ่วงน้ำหนักตัวแปรต่าง ๆ การให้น้ำหนักนี้มักใช้ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

5. เลือกและสร้างมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบที่เหมาะสม ซึ่งต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

5.1 จะนำค่าที่ได้จากการประมาณค่าไปใช้อย่างไร ตัดสินเกรด เปรียบเทียบรวม หรือแยกระหว่างตัวแปรย่อย

5.2 ความสามารถของผู้ประมาณค่าในการใช้เครื่องมือนั้นสูงต่ำเพียงไร

5.3 ตัวแปรที่จะตัดสินมีลักษณะเช่นไร แคบ กว้าง สังเกตได้ง่าย-ยากเพียงไร

5.4 สถานการณ์ที่ประมาณค่า เช่น ขณะแข่งขัน ขณะซ้อม กลุ่มเล็กใหญ่

5.5 เครื่องมืออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการประมาณค่า เช่น เครื่องมือในการเล่น ผู้ช่วย เวลา

6. เลือกจำนวนระดับของมาตราส่วนประมาณค่า การเลือกใช้จำนวนชั้นของมาตราส่วนประมาณค่า ขึ้นอยู่กับชนิดของตัวแปรว่า สามารถจำแนกได้ละเอียดอย่างไรเพียงไร ส่วนใหญ่ใช้ระหว่าง 3 ชั้น หรือ 3 ระดับถึง 9 ระดับ และใช้จำนวนคี่ เพื่อมีจุดกลางเป็นจุดหลักในการพิจารณาได้

ผาณิต บิลมาศ (2530 : 18) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างมาตราส่วนประมาณค่าไว้ดังนี้

1. เลือกเกณฑ์
2. เลือกข้อกระทงในแบบวัด
3. หาค่าความเชื่อมั่นและความเป็นปรนัยของข้อกระทง
4. หาค่าความเที่ยงตรงของข้อกระทงและทั้งฉบับ
5. สร้างเกณฑ์มาตรฐาน
6. เขียนรายงานเกี่ยวกับการวัดผลและผลที่ได้

สก็อต และเฟรนช์ (สุมาลี เพชรศิริ. 2527 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Scott and French. 1970 : 229 - 232) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างมาตราส่วนประมาณค่าไว้ดังนี้

1. กำหนดเนื้อหาที่จะประเมินตามธรรมชาติของเนื้อหาหรือคุณลักษณะของกิจกรรมนั้น ๆ

2. กำหนดจำนวนระดับที่จะประเมินค่า
3. กำหนดนิยามหรือความหมายของแต่ละระดับ
4. โอกาสที่จะประเมินนักเรียนแต่ละระดับเท่า ๆ กัน
5. ในบันทึกการประเมิน ต้องเตรียมไว้จ่ายต่อการประเมินนักเรียนแต่ละคน
6. จะต้องมีการเลือกและฝึกผู้ที่จะทำการประเมินค่า

การประมาณค่า (Ratings) เกือบจะเป็นวิธีเดียวที่ใช้วัดในเรื่องการเต้นรำ และใช้ในการประเมินความสามารถในทักษะต่าง ๆ และแบบต่าง ๆ ของการเต้นรำ นักเรียนอาจจะได้รับการประเมินในเรื่องการตอบสนองต่อจังหวะต่าง ๆ ในการแสดงการเคลื่อนไหว พื้นฐานต่าง ๆ เช่น การกระโดดสลับเท้า (Skip) การกระโจน (Leap) การเคลื่อนไหวแบบสวิง (Swinging Movement) ในเรื่องการแสดงแบบของการเต้นรำ เช่น วอลซ์ (Waltz) ชาติช (Schottische) โพลก้า (Polka) ฟอกซ์ทรอต (Foxtrot) หรือว่าในเรื่องการแสดงการเต้นรำทั้งหมด เช่น การเต้นรำพื้นเมือง (Folk Dance) การเต้นรำรูปสี่เหลี่ยม

จตุรัส (Square Dance) การประเมิณกลุ่มเล็ก ๆ ท้าได้ง่ายกว่า แต่เพื่อที่จะให้คนรู้สึกอาย น้อยลง อาจจะให้คนหลายคนเต้นรำอยู่ด้วยในขณะที่มีเพียงไม่กี่คนที่กำลังถูกตัดสินอยู่ มาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับทักษะการเต้นรำอาจจะเป็นดังต่อไปนี้

5 คะแนน เท่ากับ ดีมาก หมายถึง ผู้เต้นรำมีจังหวะที่แม่นยำ และมีทักษะที่คล่องแคล่ว ในขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง รู้รูปแบบของการเต้นรำ ตำแหน่ง ทิศทาง และรู้ลำดับขั้นของการเต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมั่นใจ และความสนุกสนาน ตลอดจนแสดงออกถึงความมีน้ำใจในการเต้นรำ

4 คะแนน เท่ากับ ดี หมายถึง ผู้เต้นรำแสดงออกในเรื่องของแบบ จังหวะ และลำดับ ขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง แต่ยังขาดความมั่นใจและความเป็นธรรมชาติ

3 คะแนน เท่ากับ ปานกลาง หมายถึง ผู้เต้นรำแสดงการเต้นรำได้อย่างถูกต้อง มีข้อผิดพลาดบ้างเล็กน้อย ซึ่งเขาสามารถจะแก้ไขได้เอง หรือโดยการเตือนหรือชี้แนะจากผู้เต้นรำคนอื่น ๆ และผู้เต้นรำก็รู้เรื่องของการเต้นรำดีพอที่จะสนุกสนานไปกับการเต้นรำนั้น

2 คะแนน เท่ากับ ต่ำ หมายถึง ผู้เต้นรำสามารถแสดงขั้นตอนพื้นฐานที่เกี่ยวข้องและสามารถจะเต้นรำได้ดีพอสมควรโดยการแนะนำของคู่เต้นรำ หรือผู้เต้นรำคนอื่น ๆ ในเรื่องของ จังหวะ เขายังทำผิดบ้างในบางครั้งคราว และเขายังไม่สามารถจะปรับตัวหาได้ทันที เขาอาจจะสนุกกับการเต้นรำ หรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าเขาไม่รู้สึกลำบากใจเกี่ยวกับข้อผิดพลาดที่เขาทำลงไปหรือไม่

1 คะแนน เท่ากับ ต่ำมาก หมายถึง ผู้เต้นรำยังแสดงการเต้นรำได้ไม่ดี เขาเกือบจะต้องขึ้นอยู่กับคนอื่น ๆ ตลอดเวลา ที่จะต้องคอยเตือนหรือชี้แนะ เรื่องการลำดับจังหวะก็ ไม่แม่นยำ และเห็นได้ชัดว่าเขาไม่รู้ตัวเลยว่าจังหวะของตนเองไม่แม่นยำ

มัวร์ (Moore. 1976 : 286) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายหลักที่ใช้ในการพิจารณา ของแบบทดสอบ สำหรับบุคคลที่ฝึกหัดลีลาอย่างจริงจัง มีดังนี้

1. การเต้นอย่างสมบูรณ์แบบ และถูกต้อง
2. ลักษณะการยืนช่วงลำตัวสง่างาม และการจับคู่ที่ถูกต้อง
3. การตีความหมาย และการเคลื่อนไหวพื้นฐานที่มั่นคงและเหมาะสม

วิธีการประเมินผลกิจกรรมเข้าจังหวะ

วิริยา บุญชัย (2529 : 39 - 40) กล่าวว่า การวัดผลทางด้านทักษะ ครูควร
จะวัดตั้งแต่เริ่มต้นการสอนจนกระทั่งสิ้นสุดการสอน ครูสามารถรู้จักนักเรียนได้ทุกคน ครูควรใช้
วิธีสังเกตและบันทึกความก้าวหน้าของนักเรียนตลอดเวลา ในการวัดด้านทักษะ ควรวัดที่
ครอบคลุมสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. รูปแบบท่าเริ่มต้น
2. จังหวะ
3. ความสวยงาม ปฏิบัติได้ถูกต้อง
4. การประสานงานดี
5. ทิศทางการเคลื่อนไหว

การประเมินผลด้านทักษะส่วนมากจะใช้การประเมินผล โดยครูใช้วิธีการประเมิน
ค่าทักษะหรือการปฏิบัติต่าง ๆ เพราะฉะนั้น วิธีการใช้ก็โดยการประมาณค่าเท่านั้น เป็นหน้าที่
ของครูผู้สอนที่จะทำการประเมินผลให้มีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้
ในการประเมินผลนั้นควรระบุไว้ชัดเจนถึงสิ่งที่ต้องการจะวัด

ขั้นตอนต่อไปที่จะพิจารณาคือ เกณฑ์ กับ การประเมินค่า การแบ่งลำดับขั้นที่นิยมคือ
+, /, - หรือ 3, 2, 1 ซึ่งหมายถึง

ผู้เรียนมีความสามารถในการขั้นดี (+ หรือ 3) หมายถึง รู้รูปแบบของการเต้น ปฏิบัติได้
อย่างมีทักษะ และเป็นไปตามจังหวะดนตรี

ผู้เรียนมีความสามารถปานกลาง (/ หรือ 2) หมายถึง เรียนรู้เกี่ยวกับเพลงได้เป็น
อย่างดี เมื่อมีข้อผิดพลาดสามารถที่จะแก้ไขได้อย่างถูกต้อง มีความเพลิดเพลินพอสมควร

ผู้เรียนมีความสามารถในการขั้นต่ำ (- หรือ 1) หมายถึง ขณะที่เต้นรำ จังหวะแบบไม่ได้
ไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ การปฏิบัติไม่เป็นไปตามจังหวะ

การวัดผลทางทัศนคติ การวัดผลทางทัศนคติเป็นการวัดที่ลำบากมากที่สุด ผู้สอนต้องใช้
วิธีสังเกตตลอดเวลาของการสอน โดยพิจารณาจากหัวข้อต่อไปนี้

1. ความสนใจ ความพยายาม หรือความกระตือรือร้น

2. ความเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น

การวัดด้านความรู้ การวัดด้านความรู้ใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. ตอบคำถามสั้น ๆ เพื่อตรวจสอบความรู้เกี่ยวกับการเต้นรำ จังหวะ หรือประวัติของเพลงนั้น ๆ

2. ครูเลือกจังหวะหรือเพลงที่ใช้ในการทดสอบ ให้ผู้เรียนชี้แจงเกี่ยวกับชื่อของเพลงหรือจังหวะที่ใช้

3. อภิปรายในตอนสุดท้ายของการเรียนการสอน (จำนวนนักเรียนต้องน้อย)

หลักและวิธีการตัดสินลีลาศ

พิชิต ภูติจันทร์ (2529 : 44 - 41) กล่าวว่า หลักในการตัดสินลีลาศ เป็นวิธีการตัดสินของคณะกรรมการเป็นผู้จัดวางระเบียบวิธีการตัดสิน โดยพิจารณาดังต่อไปนี้

1. กรรมการผู้ตัดสิน หลักในการตัดสินลีลาศนั้นจะเปรียบเทียบความสามารถ ความสวยงามของผู้เข้าแข่งขันทุกคู่ แล้วจัดเรียงตำแหน่งกันลงมา ซึ่งเรียกว่า การให้คะแนน การให้คะแนนจะเรียงลำดับที่ เช่น ลำดับที่ 1, ลำดับที่ 2, ลำดับที่ 3 เป็นต้น

2. กรรมการรวมคะแนน นอกจากจะมีกรรมการผู้ตัดสินการแข่งขันลีลาศแล้ว ในการแข่งขันแต่ละครั้งจะต้องมีกรรมการรวมคะแนนอีกด้วย การรวมคะแนนจะใช้ระบบ Skating System หมายถึง วิธีการหาตำแหน่งที่ 1 ให้ได้เสียก่อน จึงจะหาตำแหน่งที่ 2, 3 หรือ 4 ต่อไป

พิชิต ภูติจันทร์ (2529 : 45 - 49) ได้กล่าวถึงวิธีการตัดสินลีลาศในที่นี้เป็นวิธีการตัดสินของสภากรรมการลีลาศของอังกฤษ เป็นผู้วางระเบียบวิธีการตัดสิน ซึ่งทั่วโลกยอมรับว่าเป็นวิธีการและหลักการที่ดีที่สุด วิธีตัดสินนี้จะยึดหลักเอาความรู้ทางวิชาการและด้านปฏิบัติ โดยถือเอาความสวยงามและถูกต้องตามหลักของศิลปะ ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติมาเป็นมาตรฐานในการพิจารณาการตัดสิน โดยมีเกณฑ์พิจารณาจาก

1. ทางด้านวิชาการ (ภาคทฤษฎี)

การพิจารณาการตัดสินใจการแข่งขันลีลาของผู้ตัดสินทางด้านวิชาการนี้ มีหลายประการ คือ

1.1 ลักษณะการจับคู่ที่ถูกต้อง ผู้ตัดสินจะมองดูตั้งแต่ก่อนการเริ่มลีลาศ การจับมือ การวางตำแหน่งของมือ และแขนทั้งสองวางอยู่ในลักษณะที่สวยงามและถูกต้องหรือไม่ ซึ่งการจับจะจับอยู่อย่างสบาย แต่มองดูสง่าและสวยงาม

1.2 ระยะห่างเมื่อจับคู่ เมื่อยืนเข้าคู่กันอยู่นั้น มีระยะห่างพอดี ไม่ห่างกันจนเกินไป หรือเบียดชิดกันจนเกินไป

1.3 การทรงตัวที่ดี รู้จักการวางน้ำหนักของตัวเอง การถ่ายเทน้ำหนักจากเท้าหนึ่งไปยังอีกเท้าหนึ่งที่ต้องการ ทุกก้าวจะมีการทรงตัวที่ดีอยู่เสมอ ท้าให้มองดูในขณะลีลาศ นั้นสวยงาม มีการเปลี่ยนน้ำหนักที่ดี เลี้ยงตัวดี

1.4 ลักษณะการยืน เมื่อมองดูจะรู้สึกที่สวยงาม ลำตัวช่วงบนจะยึดพอสมควร และผิงผายสง่างาม การทรงตัวดี

1.5 การแต่งกาย จะต้องพิจารณาจากการแต่งกายที่ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ ความสวยงามของเสื้อผ้า สีของชุดที่แต่งนั้นเข้ากับบุคลิกของผู้แต่งเพียงใด และเหมาะสมกับจังหวะเพลงนั้น ๆ หรือไม่

1.6 ลักษณะการเคลื่อนไหว การก้าวเท้าที่มีความสง่างาม ทุกอากับกริยาที่เคลื่อนไหวจะนุ่มนวล สง่างามตามธรรมชาติ เพราะแต่ละคู่จะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน การวางเท้านุ่มนวล สวยงามเป็นธรรมชาติ ไม่แข็ง ลุกสี่ลุกลน

2. ทางปฏิบัติ

2.1 ความรู้ทางด้านเทคนิค จะพิจารณาจาก

2.1.1 การใช้เท้า นักลีลาศที่ดีต้องสามารถใช้เท้า การวางเท้าที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ต้องรู้ว่าควรใช้เส้นเท้าและปลายเท้าเมื่อไร ก้าวไหนควรเขย่งหรือลดมากน้อยเพียงใด มีความสามารถในการวางเท้าให้ถูกต้องตามตำแหน่งและทิศทางที่ต้องการ

2.1.2 การใช้ลัทธิที่ถูกต้องสวยงาม ต้องรู้จักใช้ลัทธิที่ถูกต้อง จะต้องสวยงาม ทุกครั้งที่มีการก้าวเท้าไปข้างหน้า ลัทธิท่อนบนจะเบนหันไปในทิศทางตรงกันข้ามกับที่เท้าจะก้าวไป ในการใช้ลัทธิที่ถูกต้องอาศัยการฝึกซ้อมมาก ๆ

2.2 การรู้จักจังหวะท่อนองที่ดี สามารถใช้ได้ถูกต้อง

ผู้ลีลาศควรรู้จักท่วงท่อนอง จังหวะจะโคนที่ดี และสามารถใช้อย่างถูกต้อง สามารถลีลาศให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องของจังหวะดนตรี ควรจะแยกพิจารณา ดังนี้

2.2.1 การลีลาศให้ลงจังหวะ (Timing) ได้แก่ การวางเท้าให้ถูกต้องกับจังหวะดนตรี ช้า เร็ว ตามที่กำหนดไว้ในหลักวิชา โดยเฉพาะเบสิกมาตรฐานถือว่าสำคัญยิ่งกว่าลวดลายพิสดาร ถ้าผู้ใดลีลาศขั้นพื้นฐานไม่ลงจังหวะแล้ว ผู้ตัดสินจะไม่ยอมให้คะแนนเลย

2.2.2 การเคลื่อนไหวของร่างกายให้เข้าจังหวะและถูกต้อง หมายถึง การรู้จักใช้แรงเหวี่ยงของร่างกายให้พอสมควรที่จะเกิดความสวยงามในการลีลาศ ฉะนั้น ผู้ตัดสินจะต้องดูความสามารถในการใช้ความเคลื่อนไหวของลัทธิประกอบการพิจารณาการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับดนตรีและอย่างต่อเนื่อง อันจะทำให้การลีลาศเต็มไปด้วยชีวิตชีวา

2.3 ความสามารถในการใช้เนื้อที่บนฟลอร์ลีลาศ

ความสามารถในการใช้เนื้อที่บนฟลอร์ลีลาศ เป็นการพิจารณาความเจเนจัดของการใช้พื้นที่บนฟลอร์ลีลาศให้เกิดประโยชน์มากที่สุด สามารถเลือกมาใช้ได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณา ดังนี้

2.3.1 การผูกมัดลวดลายเข้าด้วยกัน ผู้ตัดสินจะดูจากประสิทธิภาพของแต่ละคู่ที่นำเอาฟิกเกอร์ (Figure) ต่าง ๆ มาผูกเข้าด้วยกัน เป็นกลุ่มที่สวยงาม กลมกลืนต่อเนื่องกันดีหรือไม่ ตอนไหนควรใช้ลวดลายพื้นฐาน ตอนไหนควรใช้ลวดลายพิสดาร ฉะนั้น การผูกมัดลวดลายของลีลาศขึ้นอยู่กับความชำนาญของแต่ละคน

2.3.2 การนำและการตามของคู่ลีลาศ หมายถึง การนำคู่ของฝ่ายชาย และการตามคู่ของฝ่ายหญิง ทั้งคู่มีความสามารถในการผูกมัดลวดลายและลีลาศได้ดีแล้ว จะสามารถลีลาศบนฟลอร์โดยที่ไม่ให้ชนกับคนอื่นหรือคู่อื่นที่ผ่านมานในทิศทางของตนเอง หรือสามารถจะหยุดการเคลื่อนไหวทันทีเมื่อพบคู่อื่น แม้ว่าลีลาศไปเพียงครึ่งกลุ่ม แล้วเปลี่ยนกลุ่มลวดลาย

อื่นาหมเพื่อหลีกเลี่ยงการชนกับผู้อื่นได้ มีความสามารถที่จะแก้ไขปัญาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี โดยไม่ชะงักทำให้เสียจังหวะของการลีลาศ หรือสามารถจะเคลื่อนไหวไปได้รอบ ๆ ห้อง โดยไม่ย้อนทิศทางหรือขวางทางของคู่ลีลาศ

2.4 การแสดงออกความรู้สึกของลีลาศ

การแสดงความรู้สึกของลีลาศ หมายถึง การสอดใส่อารมณ์ออกมาปรากฏให้เห็น ผู้ลีลาศจะต้องมีจิตวิจิตใจ ประทับใจผู้ชม โดยพิจารณาจาก

2.4.1 การแสดงควมหมายตามเอกลักษณ์ของจังหวะเพลง ผู้ลีลาศ

ต้องทราบควมหมายและตีความหมายของแต่ละฟิกเกอร์ (Figure) ออกมาได้อย่างกลมกลืนกับท่วงทำนองดนตรี โดยแสดงออกทางหน้าตา ท่าทางของคู่

2.4.2 การฝึกซ้อม จนเป็นนิสัย หมายถึง การที่คู่ลีลาศได้ฝึกซ้อมกันจนสามารถกระทำได้โดยไม่เคอะเขิน ถูกต้องตามหลักวิชาและธรรมชาติ นักลีลาศจะต้องเข้าใจถึงควมหมายของลวดลายแต่ละอย่าง สามารถแสดงออกได้ ซึ่งแล้วแต่ความสามารถและควมเชี่ยวชาญของแต่ละคน

วิชาลีลาศในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรพลานามัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ บัญญัติตนให้มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม
2. เพื่อให้มีทักษะในการดูแลรักษาสุขภาพ สวัสดิภาพ การเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายและจิตใจ และน้าบปฏิบัติจนเป็นสุชนิสัย
3. เพื่อให้มีคุณธรรม เห็นคุณค่าของกิจกรรมพลศึกษา กีฬา การรักษาสุขภาพ และสวัสดิภาพ
4. เพื่อให้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและส่งเสริมกิจกรรมพลศึกษา กีฬา และการสาธารณสุขของสังคม

จุดมุ่งหมายวิชาบังคับเลือก

- เพื่อให้เห็นคุณค่าและมีการเสริมสร้างสมรรถภาพของตนเอง

จุดมุ่งหมายวิชาเลือกเสรี

- เพื่อให้มีความสามารถในการเล่นกิจกรรมพลศึกษาและกีฬาเฉพาะอย่าง

คำอธิบายรายวิชาบังคับเลือก

ศึกษาหลักการเกี่ยวกับกิจกรรมพลศึกษาและกีฬา และฝึกทักษะการบริหารร่างกาย

การเคลื่อนไหว และการเล่นกีฬาตามลำดับขั้นตอน โดยเน้นพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อให้มีความเข้าใจแนวทางและมีการเสริมสร้างสมรรถภาพของตนเอง มีคุณธรรมและเห็นคุณค่าของกิจกรรมพลศึกษาและกีฬา และนำไปประยุกต์ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม

คำอธิบายรายวิชาเลือกเสรี

ศึกษาและฝึกทักษะการเล่นกิจกรรมพลศึกษา และกีฬาเฉพาะอย่างตามความถนัด

ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้มีความสามารถในการเล่นกิจกรรมพลศึกษาและกีฬาเฉพาะอย่าง สร้างเสริมความสามารถทางกีฬาให้แก่ตนเอง มีแนวทางและมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมความก้าวหน้าทางกิจกรรมพลศึกษาและกีฬาให้แก่ส่วนรวม

หมายเหตุ - ในกรณีที่เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีซ้ำกับกิจกรรมที่กำลังเรียนหรือเรียนแล้วในวิชาบังคับเลือก ให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน หรือจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น แล้วแต่กรณี

- รายวิชาเลือกเสรีพลศึกษา สามารถเลือกเรียนซ้ำได้ แต่ต้องจัดการเรียนการสอนในระดับที่สูงขึ้น

- การประเมินผลการเรียนต้องประเมินให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา

- ในกรณีที่บางรายวิชาไม่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของแต่ละรายวิชาไว้เป็นหลัก สูตรก็ให้ยึดจุดมุ่งหมายของวิชาเป็นหลัก (กรมพลศึกษา. 2533 : 30 - 31)

วิชาลีลาศจึงเป็นได้ทั้งวิชาบังคับเลือกและเลือกเสรี สำหรับการวิจัยครั้งนี้จัดลีลาศเป็นวิชาบังคับเลือก

ความรู้เกี่ยวกับลีลาศ

ความหมายของการลีลาศ

ความหมายของลีลาศมีหลายทัศนะดังนี้

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 358) กล่าวว่า ลีลาศ เป็นนาม แปลว่า ท่าทางอันงาม การเยื้องกราย เป็นกริยา แปลว่า เยื้องกราย เดินวนขนาด ส่วนเต้นรำ แปลว่า การเคลื่อนที่ไปโดยที่มีระยะก้าวตามกำหนดให้เข้าจังหวะดนตรี ซึ่งเรียกว่า ลีลาศ โดยปกติเต้นเป็นคู่ชายหญิง

สมบัติ กาญจนกิจ และดารัส ดาราศักดิ์ (2520 : 123) : การรวมเอา การเคลื่อนไหวเบื้องต้นเข้าด้วยกันเป็นแบบของการเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะดนตรี

โอดิส (สุรางค์ศรี เมฆานนท์. 2528 : 75 ; อ้างอิงมาจาก โอดิส (Odis. 1978 : 21) : การเต้นเพื่อความสนุกสนานและได้พบปะกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ในงานสังสรรค์ หรืองานราตรีสโมสร

ดวงพร ศิริสมบัติ (2522 : 32) : เป็นกิจกรรมสังคม โดยอาศัยการเคลื่อนไหวร่างกายให้เข้ากับจังหวะ ท่วงนองของเสียงดนตรีที่นำมาประกอบการออกกำลังกายชนิดนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกเรียกตามสากลว่า โซเชียล ดานซ์ (Social Dance)

บุญเลิศ กระบวนแสง (2521 : 17) : การลีลาศเป็นการเต้นรำที่แพร่หลายมากในปัจจุบัน โดยนำเอาลีลาการเต้นรำพื้นเมืองของชาติต่าง ๆ ที่มีลักษณะต่างกันและดีเด่นมาประกอบกัน และถ้าจัดในท้องที่มีพื้นที่กว้างเรียกว่า การเต้นรำแบบบอลรูม (Ballroom Dance) ในปัจจุบันคำว่า การลีลาศกับการเต้นรำแบบบอลรูมมีความหมายอย่างเดียวกัน

มัวริส (Maurice. 1975 : 9) : การเต้นรำแบบบอลรูม (Ballroom Dance) เปรียบเสมือนสะพานเชื่อมช่องว่างระหว่างชาติและเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ

วิวัฒนาการของการลีลาศ

สุรางค์ศรี เมธานนท์ (2528 : 75 - 76) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการลีลาศไว้ว่า ในสมัยโบราณ ชาวสปาร์ตาจะฝึกกีฬา เช่น ชกมวย ยิงธนู วิ่ง จักรวาล รวมทั้งการเต้นรำ ส่วนชาวโรมันมีการเต้นรำเพื่อแสดงความกล้าหาญ ผู้มีชื่อเสียงงาน การเต้นรำของโรมันคือชิชิโร และบุญเลิศ กระบวนแสง (2521 : 7 - 10) ได้กล่าวถึง การเต้นรำในประเทศอียิปต์โบราณว่าเป็นยุคที่มีความเจริญรุ่งเรืองด้านศิลปศาสตร์การเต้นรำมาก แบ่งออกเป็นการเต้นรำในพิธีกรรมต่าง ๆ (Retual Dance) เช่น เกี่ยวกับพิธีทางศาสนา กับการลีลาศ (Social Dance) ซึ่งเป็นการชุมนุมพบปะสังสรรค์ การเต้นรำในพิธีต่าง ๆ เริ่มต้นจากหลาย ๆ ทาง แล้วค่อยผสมผสานกับพิธีของชนชาติ สมัยนั้นนักบวชนักสอนศาสนาเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์การเต้นรำขึ้น ต่อมาได้มีการดัดแปลงนำมาใช้งานมหรสพต่าง ๆ วิวัฒนาการ การเต้นรำได้กระจายแพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวาง ทำให้การเต้นรำมีลักษณะลีลาแตกต่างกัน เพราะแต่ละกลุ่มคนต่างก็ดัดแปลงให้เหมาะสมกับอุปนิสัยใจคอ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี ของตน การเต้นรำแบบสังคมเป็นการเต้นรำที่แพร่หลายมากในประเทศออสเตรเลีย หลังจาก การเลี้ยงอาหารในงานชุมชนที่จัดให้มีขึ้นในวงสังคมชั้นสูงของกรุงเวียนนา แชนม์ก็จะนิยมออกไป เดินกันเป็นคู่ ๆ ระหว่างหญิงกับชายโดยมีเสียงดนตรีเป็นการช่วยเพิ่มบรรยากาศ ด้วยธรรมชาติ ของมนุษย์ เมื่อได้ฟังเพลงปอย ๆ ก็เกิดอารมณ์คล้อยตามเสียงเพลง จึงมีความคิดว่าควรเดินให้ เข้ากับจังหวะดนตรีและได้กำหนดจังหวะการเดินขึ้นใหม่ คือจังหวะควิกวอลท์หรือเวียนนิสวอลท์ข เปลี่ยนสถานที่จากในสวนมาเป็นห้องโรงเรียกชื่อว่า บอลรูมดีน (Ballroom Dance) การลีลาศที่แท้จริงกำเนิดขึ้นในตอนนั้นและได้แพร่หลายไปทั่วยุโรป จนกระทั่งสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 ประมาณปี พ.ศ.2461 ประเทศอังกฤษได้ปรับปรุงการลีลาศแบบบอลรูมขึ้นมาเป็นมาตรฐาน 4

จังหวะ คือ วอลท์ซ (Waltz) แทงโก (Tango) ฟอกซ์ทรอต (Foxtrot) ควิกวอลท์ซ (Quick Waltz) และต่อมาก็ได้เพิ่มจังหวะควิกสเตป (Quick Step) อีกหนึ่งจังหวะ ซึ่งจังหวะทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นแบบฉบับของชาวอังกฤษ

ประพันธ์ศิริ ไขยชนะใหญ่ (2527 : 8 - 9) ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการการลีลาศในประเทศไทยว่า ไม่มีหลักฐานแน่นอนว่าเริ่มขึ้นในสมัยใด ตามบันทึกของแหลมแอนนา กล่าวว่า เมืองไทยมีการเต้นรำกันตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 แล้วนักเต้นรำคนแรกคือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การเต้นรำในช่วงนั้นส่วนใหญ่จะนิยมกันอยู่ในหมู่ชาวต่างประเทศ สมัยรัชกาลที่ 6 มีการเต้นรำขึ้นเป็นประจําทุกปีในงานเฉลิมพระชนมพรรษา ในสมัยรัชกาลที่ 7 มีนักลีลาศชาวไทยชนะเลิศการแข่งขันลีลาศที่ประเทศอังกฤษ เมื่อกลับมาจึงได้จัดตั้งสมาคมสมัครเล่นเต้นรำขึ้น ซึ่งได้เปลี่ยนเป็นสมาคมลีลาศในปัจจุบัน

การลีลาศในประเทศไทย ได้เป็นที่นิยมแพร่หลายมากขึ้น ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีโรงเรียนหรือสถาบันสอนลีลาศขึ้นแทบทุกจังหวัด และในระดับโรงเรียนตั้งแต่ประถมศึกษาเป็นต้นไป จะมีวิชาลีลาศบรรจุไว้ในหลักสูตรด้วย

ขอบข่ายของการลีลาศ

บุญเลิศ กระบวนแสง (2521 : 4) ได้กล่าวถึงประเภทของการลีลาศว่า ลีลาศมาตรฐานแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทโมเดิร์น (Modern) หรือเรียกอีกอย่างว่าบอลรูม (Ballroom Dance) และประเภทลาตินอเมริกัน (Latin American) ประเภทบอลรูม (Ballroom Dance) มีอยู่ด้วยกัน 5 จังหวะคือ วอลท์ซ (Waltz) แทงโก (Tango) ฟอกซ์ทรอต (Foxtrot) ควิกสเตป (Quick Step) และควิกวอลท์ซ (Quick Waltz) แต่ละจังหวะของการลีลาศประเภทบอลรูม (Ballroom Dance) มีลักษณะการเต้นและท่วงท่าของคนตรีเต็มไปด้วยความอ่อนหวาน สง่างาม นุ่มนวล และลำตัวของคู่เต้นจะตั้งตรง ผึ่งผายเป็นส่วนใหญ่ ประเภทลาตินอเมริกัน (Latin American Dance) นั้น การเคลื่อนไหวของร่างกายมีความอ่อนไหว คล่องแคล่วและปราดเปรียวกว่า ส่วนใหญ่จะใช้สะโพก เอว

เข้า และซื้อเท้าเป็นสำคัญ ท่วงทำนองเพลงก็แตกต่างกันไป มีลักษณะเร้าใจ สนุกสนาน ร่าเริง เช่น จังหวะรัมบา (Rumba) ชา ชา ชา (Cha Cha Cha) แซมบ้า (Samba) ไจฟ์ (Jive)

สุรางค์ศรี เมฆานนท์ (2528 : 80) กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างการลีลาศแบบ บอลรูมและแบบลาตินอเมริกันไว้ว่า จังหวะบอลรูมลักษณะการเต้นและดนตรีจะอ่อนหวาน สง่างาม นุ่มนวล ลาดตัวผึ่งผาย ส่วนจังหวะลาตินอเมริกัน ร่างกายจะเคลื่อนไหวแบบ คล่องแคล่ว ปราดเปรี้ยว ใช้สะโพก เอว เข้าและซื้อเท้า

ประโยชน์ของการลีลาศ

ทวีพงษ์ กลิ่นหอม (2531 : 14 - 15) กล่าวถึงประโยชน์ของการลีลาศว่า

1. ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. ช่วยปรับปรุงสภาพในการเคลื่อนไหวสง่างามขึ้น
3. ช่วยฝึกกล้าแสดงออกในทางดีงาม เชื้อมั่นตนเอง
4. ช่วยให้มีสัมพันธไมตรีกว้างขวางขึ้น ช่วยให้เกิดความรักใคร่ดี
5. ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
6. เป็นกิจกรรมออกกำลังกาย ช่วยให้มีสมรรถภาพทางกายดีขึ้น
7. ช่วยจรรโลงวัฒนธรรมในทางที่ดีมีให้เสื่อมสูญ
8. ช่วยสนองความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดความพึงพอใจขึ้น
9. เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ทาให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
10. ช่วยส่งเสริมสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจให้สมบูรณ์ อันทาให้เกิดชีวิตยืนยาว

และมีความสุข

11. เป็นกิจกรรมที่ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องทางกาย ทั้งยังช่วยเสริมสร้างทรวดทรง ท่าทาง และมารยาทในสังคม ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองต่อคนหมู่มาก
12. เป็นกิจกรรมสื่อสัมพันธ์ของสังคม ทั้งชายและหญิงเข้าร่วมกันได้

ทักษะเบื้องต้นของการลีลาศ

ทวีพงษ์ กลิ่นหอม (2531 : 16) กล่าวว่า ผู้เรียนลีลาศจะต้องคำนึงถึงทักษะเบื้องต้นของการลีลาศเป็นอันดับแรก ซึ่งจะต้องกระทำให้ถูกต้อง และฝึกหัดทำให้เกิดความชำนาญ หากผู้เรียนละเอียดถึงทักษะเบื้องต้นที่จะกล่าวต่อไปนี้ จะทำให้ผู้ลีลาศขาดความก้าวหน้า และไม่มีศิลปะของการลีลาศอย่างแท้จริง สิ่งที่คุณเรียนจะต้องคำนึงและฝึกหัดจนเกิดความชำนาญคือ

1. ทิศทางการลีลาศ
2. วิธีจับคู่ลีลาศ
3. การเดินในทิศทางต่าง ๆ
  - 3.1 การเดินหน้าของผู้ชาย
  - 3.2 การเดินถอยหลังของผู้ชาย
  - 3.3 การเดินหน้าของผู้หญิง
  - 3.4 การเดินถอยหลังของผู้หญิง
4. การใช้ไหล่และสะโพกสัมพันธ์กับการก้าวเท้า
5. การก้าวไขว้ขาตัดแนวลำตัว
6. การเคลื่อนไหวเท้า
7. การจัดทิศทาง
8. การยืดตัวขึ้นลง
9. ปริมาณของการหมุน
10. การเอียงตัว
11. การนำและการตาม
12. ความรู้เบื้องต้นของดนตรีและจังหวะดนตรี

บุญเลิศ กระบวนแสง (2521 : 41) ได้กล่าวถึงการนำในการลีลาศ ซึ่งเรียกว่า การนำ (Lead) ให้ปฏิบัติดังนี้

1. ต้องการให้ไปทางขวา กดปลายนิ้วมือขวา
2. ต้องการให้ไปทางซ้าย กดสันมือขวา

3. ต้องการให้เดินตาม ดึงฝ่ามือเข้าหาลำตัว
4. ต้องการให้ถอยหลัง พลิกมือซ้ายเล็กน้อย
5. ต้องการเปลี่ยนลวดลายใหม่ บีบมือขวาของสุภาพสตรีเบา ๆ
6. ต้องการให้หมุน ยกมือซ้ายขึ้นมือขวาผลัดตามทิศทางที่ต้องการ

องค์ประกอบของการลีลาศที่ดี

การเรียนลีลาศเป็นการเรียนถึงทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายให้เข้ากับจังหวะดนตรีที่มีรูปแบบที่ยากและซับซ้อนกว่ากิจกรรมเข้าจังหวะขั้นพื้นฐานอื่น ๆ ฉะนั้นผลสัมฤทธิ์ในการเรียนลีลาศจะมีมากหรือน้อยย่อมจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ มากมาย ทวีพงษ์ กลิ่นหอม (2531 : 21) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการที่จะเป็นผู้ที่ลีลาศให้ได้ดีว่า จะต้องประกอบไปด้วย 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น
  - 1.1 สถานที่เรียนสะดวกสบาย เหมาะสม
  - 1.2 อุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมมีคุณภาพ ฯลฯ
2. พื้นฐานของตัวผู้เรียน ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะและความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละคน ประกอบด้วย

- 2.1 บุคลิกภาพ
- 2.2 ปฏิกริยาตอบสนองต่อจังหวะโดยธรรมชาติของแต่ละคน
- 2.3 พื้นฐานของทักษะ คือ การรู้จักจังหวะ การรู้จักทิศทาง การแสดงออก

การจับคู่ การใช้เท้า การนำและการตาม การแสดงออกที่สอดคล้องกับประเภทของการลีลาศ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งการมีโอกาสได้เคลื่อนไหวและออกกำลังกายอยู่เสมอจะช่วยพัฒนาเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านพื้นฐานของตัวผู้เรียนได้

นอกจากองค์ประกอบดังกล่าวมาแล้ว แรงจูงใจ ความสนใจ ตลอดจนทัศนคติก็อาจจะมีส่วนต่อการเรียนลีลาศได้เช่นกัน

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในประเทศ

คลีเมนต์ (Clemente. 1991 : 2902) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางและหลักสูตรของการเต้นรำในโรงเรียนของรัฐ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนนโยบายและแนวทางของหลักสูตรการเต้นรำของโรงเรียนของรัฐ การเต้นรำได้ถูกนำมาเข้ามารวมเป็นวิชาหนึ่งของหลักสูตรในโรงเรียนทั่วไป โดยคาดว่าจะมีประมาณครึ่งหนึ่งของโรงเรียนทั้งหมดที่มีการกำหนดหลักสูตรนี้ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนเหล่านี้ยังขาดครูที่มีความชำนาญในเรื่องการเต้นรำ ถึงแม้จะมีการกำหนดหลักสูตรนี้ขึ้นมา การขาดครูสอนจะทำให้ผลกระทบถึงการเรียนเต้นรำในระดับมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพราะขาดความต่อเนื่อง ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า

1. ครูผู้สอนควรรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องให้ฝ่ายรัฐบาลให้ความช่วยเหลือ โดยการจัดหาผู้เชี่ยวชาญในด้านการเต้นรำ ซึ่งอาจจะได้มาโดยการจัดฝึกอบรมครูที่มีอยู่แล้ว
  2. คณะกรรมการจัดการศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ควรให้ความช่วยเหลือเฉพาะกรณีถึงโครงการหรือวางหลักสูตรการเรียนการสอนเต้นรำ
- ซึ่งทั้งสองกรณีนี้จะส่งเสริมเพิ่มพูน พัฒนาการเรียนการสอนเต้นรำสำหรับครูและนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลต่อไป

โบช (Boch. 1992 : 2580) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของวิธีสอนเต้นรำแบบลาบาโนเตชั่น (Labanotation) ในการเรียนเต้นรำแบบบอลรูม โดยศึกษากลุ่มตัวอย่าง 36 คน ที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มเท่า ๆ กัน กลุ่มแรกใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย (Word Description) กลุ่มที่สองใช้วิธีสอนแบบลาบาโนเตชั่น (Labanotation) กำหนดจังหวะในการฝึก 5 จังหวะ คือ จังหวะฟอกซทรอต (Foxtrot) จังหวะวอลท์ซ (Waltz) จังหวะทริเปิลลินดี้ (Triple Lindy) และจังหวะชา ชา ชา (Cha Cha Cha) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประมาณค่า โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน ผู้เรียนประเมินตนเอง และผู้วิจัยประเมิน โดยจัดให้มีองค์ประกอบที่จะประเมิน คือ

1. ความถูกต้องในการก้าวเท้า (Step Accuracy)
2. ความแม่นยำในจังหวะ (Rhythmical Accuracy)
3. ความเร็วในการแสดงทักษะสร้างสรรค์ (Speed of Re-Creation Time)

จากการวิจัยพบว่า การสอนทั้งสองแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กลุ่มวิธีสอนแบบลาบารนเตชัน (Labanotation) สามารถปฏิบัติได้ผลดีกว่ากลุ่มวิธีสอนแบบบรรยาย (Word Description) แสดงว่าวิธีสอนแบบลาบารนเตชันสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการสอนลีลาศได้

การวิจัยในประเทศไทย

สุรศักดิ์ สุภเมธีวรกุล (2522 : 35) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสร้างแบบวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะความมีน้ำใจนักกีฬา โดยใช้แบบวัดเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าอำนาจจําแนกรายข้อทดสอบ มีค่าตั้งแต่ 2.01 - 11.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และที่ระดับ .05
2. ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความเที่ยงตรงเชิงสภาพเท่ากับ .87 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฉัตรชัย เกลิมอิสระชัย (2525 : 60) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสร้างมาตรวัดทัศนคติทางพลศึกษาสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้มาตรวัดเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 460 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าอำนาจจําแนกรายข้อของข้อทดสอบ มีค่าตั้งแต่ 1.88 - 7.08 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และที่ระดับ .05
2. ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91
3. ความเที่ยงตรงเชิงสภาพเท่ากับ .90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประชา ทองศิริ (2527 : 62) ได้สร้างแบบประเมินค่าความสามารถทางกระบี่กระบองสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา โดยใช้แบบประเมินเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ประเมินนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ จำนวน 50 คน พบว่า

1. ค่าความเที่ยงตรง (Validity) มีค่าความเที่ยงตรงหรือมีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับลักษณะพฤติกรรม

2. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นในระดับสูง

3. ค่าความเป็นปรนัย (Objectivity) มีค่าความเป็นปรนัยเท่ากับ .82 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีค่าความเป็นปรนัยในระดับสูง

4. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) มีค่าอำนาจจำแนกจำนวน 35 ข้อ ตั้งแต่ 3.43 - 34.57 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีอำนาจจำแนกทั้งฉบับ จำนวน 39 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก 12.72 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า แบบประเมินค่าความสามารถทางกระบี่กระบองของผู้วิจัยที่สร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนกในระดับสูง

สมาลี เพชรศิริ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างแบบประเมินค่าความสามารถทางกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา โดยใช้แบบประเมินค่าเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ประเมินนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ จำนวน 105 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ .95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง

2. ค่าความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งฉบับ .54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีค่าความเที่ยงตรงในระดับสูง

3. ค่าความเป็นปรนัย (Objectivity) ทั้งฉบับ .40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีค่าความเป็นปรนัยในระดับปานกลาง

4. ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อ (Discrimination) ทั้งหมด 1.69 - 12.44
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีค่าอำนาจจำแนกในระดับสูง

คารณิ นวพันธ์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสร้างแบบประเมินค่า
 ความสามารถทางลีลาศสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นแบบประเมินค่าความสามารถ
 เฉพาะทักษะทางลีลาศ แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีจำนวน 16 ข้อ
 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี ที่ผ่านการเรียนวิชาลีลาศ ปีการศึกษา
 2528 จำนวน 100 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบประเมิน โดยใช้บุคคลประเมินค่า
 มีดัชนีสอดคล้องกับพฤติกรรม (IC) ระหว่าง 0.8 - 1.00
2. มีค่าความเที่ยงตรงทั้ง 16 ข้อ มีคะแนนระหว่าง .88 - .90
3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน โดยสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่า ค่าความเชื่อมั่น
 ของแบบประเมินเท่ากับ .88 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ค่าความเป็นปรนัยของแบบประเมินค่า โดยผู้ประเมิน 3 คน คะแนนค่าสัมประสิทธิ์
 มีค่า .45 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบประเมินโดยวิธีแจกแจงที่ พบว่า มีค่าอำนาจ
 จำแนกรายชื่อของแบบประเมิน ระหว่าง 4.28 - 14.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานการวิจัย

มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อ และความเป็นปรนัย
 อยู่ในระดับสูง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนทั้งเพศชายและหญิง ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอบางเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 189 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอบางเกร็ด จังหวัดนนทบุรีที่ผ่านการเรียนวิชาสถิติมาแล้ว จำนวน 50 คน เป็นชาย 25 คน และหญิง 25 คน โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารวบรวมข้อมูล เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางสถิติ โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ มีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางสถิติสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดยกำหนดช่วงไว้ 4 ตัวเลือก มีค่าน้ำหนักเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้

- 4 คะแนน เท่ากับ ดีมาก
- 3 คะแนน เท่ากับ ดี
- 2 คะแนน เท่ากับ ต่ำ
- 1 คะแนน เท่ากับ ต่ำมาก

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาจุดประสงค์และหลักสูตรของวิชาลีลาศในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ศึกษาเอกสาร ตำรา และระเบียบการวัดผลภาคปฏิบัติของโรงเรียนในระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย

3. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาลีลาศ
4. ผู้วิจัยรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อเลือกพฤติกรรมที่ต้องการประเมิน

ซึ่งได้พฤติกรรมที่ต้องการประเมินทั้งหมด 14 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. นำข้อกำหนดพฤติกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาลีลาศ จำนวน 6 คน (ภาคผนวก) ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตามวิธีของโรวินนลลี และแสมเปิลตัน โดยนำชุดลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์กำหนด ดังนี้

คะแนน 1 เมื่อแน่ใจว่าเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม
(แน่ใจว่าวัดได้)

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม
(ไม่แน่ใจว่าวัดได้หรือไม่)

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม
(แน่ใจว่าวัดไม่ได้) (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 62)

บันทึกผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยจะเลือกข้อกำหนดพฤติกรรมที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .5 หรือ มากกว่า ซึ่งแสดงว่า ข้อกำหนดพฤติกรรมนั้นมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ปรากฏว่าข้อกำหนดพฤติกรรมจำนวน 14 ข้อ มีข้อกำหนดพฤติกรรมที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา 10 ข้อ

2. นำข้อกำหนดพฤติกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปปรึกษาประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อขอคำแนะนำตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขให้ครอบคลุมเนื้อหาพฤติกรรมและมาตรการที่จะนำไปสร้างเป็นมาตราส่วนประมาณค่า

3. ผู้วิจัยนำข้อกำหนดพฤติกรรมที่จะวัดไปสร้างเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

4. นำมาตราส่วนประมาณค่าที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญครั้งที่สองไปให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท ตรวจสอบแก้ไขซ้ำอีกครั้งก่อนดำเนินการต่อไป

5. นำมาตราส่วนประมาณค่าที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนปากเกร็ดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6. นำมาตราส่วนประมาณค่าที่ผ่านการทดลองใช้แล้วนำมาตรวจหาคะแนน ดังนี้

6.1 นำมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาสมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) โดยใช้เทคนิค 50 % แล้วทดสอบสถิติค่าที (t - Test) ข้อที่มีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2535 : 114 - 116) ปรากฏว่ามาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาที่นำไปทดลองใช้จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 2.6030 - 8.7452

6.2 น้ามาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาสมาวิเคราะห์ค่าค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ ด้วยวิธีสอบซ้ำ (Test - Retest) ระยะเวลาประเมินครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ห่างกัน 2 สัปดาห์ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient) (บุญชุม ศรีสะอาด. 2535 : 65) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7960

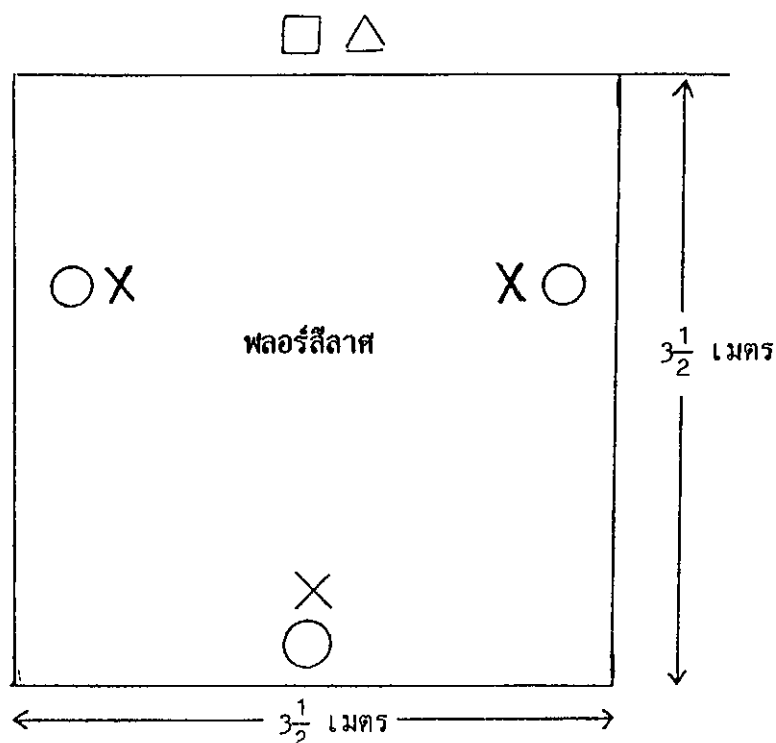
7. น้ามาตราส่วนประมาณค่าเสนอประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโทพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนปากเกร็ด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับอุปกรณ์ สถานที่ และวิธีการทดสอบทั้งหมด
3. อธิบายและสาธิตวิธีการประเมินให้แก่ผู้ประเมินและนักเรียนที่จะเข้ารับการประเมิน เพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการและรายละเอียดต่าง ๆ
4. ผู้ประเมินคือ อาจารย์ผู้สอนวิชาลีลาศ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 คน ทำการประเมินค่าความสามารถของนักเรียนหลังจากที่นักเรียนได้เรียนไปแล้ว
5. การประเมิน ผู้ประเมินจะประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล แต่ให้เข้าทดสอบครั้งละ 3 คน โดยมีครูมาด้วยพร้อม ๆ กัน ใช้เวลาประมาณครั้งละ 10 นาที รวมเวลาที่ใช้ประเมิน 3 ชั่วโมง

แผนผังการประเมิน

□ = แถบเครื่องเสียง

△ = ผู้ประเมิน

○ = ผู้เข้ารับการประเมิน (ชาย)

X = ผู้เข้ารับการประเมิน (หญิง)

วิธีจัดการกับข้อมูล

นำคะแนนที่ได้จากการใช้มาตราส่วนประมาณค่ามากระทำดังต่อไปนี้

1. หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อกำหนดพฤติกรรม โดยใช้ดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญตามวิธีของโรวินลลี และแฮมเบิลตัน (Rovinlli and Hambleton)

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จากคะแนนรวมของผู้เข้ารับการประเมินแต่ละคน ด้วยวิธีการสอบซ้ำ (Test - Retest) ระยะเวลาประเมินครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ห่างกัน 2 สัปดาห์ โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient)

3. หาค่าความเป็นปรนัย (Objectivity) จากคะแนนรวมของผู้เข้ารับการประเมินที่ได้จากผู้ประเมิน 3 คน โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient)

4. หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) จากคะแนนของผู้เข้ารับการประเมิน โดยวิธีแจกแจงค่าที (t - Distribution)

5. ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

การสร้างมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นำผลมาวิเคราะห์ดังนี้

1. หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของมาตราส่วนประมาณค่าจากผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อกำหนดพฤติกรรมโดยใช้ดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ตามวิธีของ โรบินเนลลี และแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton)

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของมาตราส่วนประมาณค่าจากคะแนนรวมของผู้เข้ารับการประเมินแต่ละคน ด้วยวิธีสอบซ้ำ (Test - Retest) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient)

3. หาค่าความเป็นปรนัย (Objectivity) ของมาตราส่วนประมาณค่าจากคะแนนรวมของผู้เข้ารับการประเมินที่ได้จากผู้ประเมิน 3 คน โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient)

4. หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) จากคะแนนของผู้เข้ารับการประเมิน โดยวิธีแจกแจงค่าที (t - Distribution)

5. ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับ .05

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตาราง 1 ค่าความเที่ยงตรงของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ 6 คน

มาตราส่วน ประมาณค่า	ดัชนีความ สอดคล้อง (I.O.C.)	มาตราส่วน ประมาณค่า	ดัชนีความ สอดคล้อง (I.O.C.)
ข้อ 1	.8	ข้อ 6	.8
ข้อ 2	1.0	ข้อ 7	1.0
ข้อ 3	.8	ข้อ 8	1.0
ข้อ 4	1.0	ข้อ 9	.8
ข้อ 5	.6	ข้อ 10	1.0

จากตาราง 1 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อกำหนดพฤติกรรม โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .6 – 1.00 กล่าวคือมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาสูง

ตาราง 2 ค่าความเชื่อมั่นของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากคะแนนของผู้ประเมินด้วยวิธีสอบซ้ำ (Test - Retest)
โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment
Correlation Coefficient) (N = 50)

มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ	ค่าความเชื่อมั่น
รวมทั้งฉบับ	.8593**

*p < .05 (r = .2732)

**p < .01 (r = .3541)

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความสัมพันธ์เท่ากับ .8593 อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r = .3541) กล่าวคือ มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถ
ทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

ตาราง 3 ค่าความเป็นปรนัยของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศจากคะแนนของ
ผู้ประเมิน 3 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product -
Moment Correlation Coefficient) (N = 50)

ผู้ประเมิน	ค่าความเป็นปรนัย		
	1	2	3
1	-	.7468**	.7811**
2		-	.7604**
3			-

*p < .05 (r = .2732)

**p < .01 (r = .3541)

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าค่าความสัมพันธ์ของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากผู้ประเมินคนที่ 1 กับผู้ประเมินคนที่ 2 มีค่าเท่ากับ .7468 ผู้ประเมินคนที่ 2 กับผู้ประเมินคนที่ 3 มีค่าเท่ากับ .7604 และผู้ประเมินคนที่ 1 กับผู้ประเมินคนที่ 3 มีค่าเท่ากับ .7811 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r = .3541) กล่าวคือ มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเป็นปรนัยอยู่ในระดับสูง

ตาราง 4 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาสำหรับ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวิธีการแจกแจงค่าที่ (t - Distribution)
(N = 50)

มาตราส่วนประมาณค่า	ค่าอำนาจจำแนก (t)	มาตราส่วนประมาณค่า	ค่าอำนาจจำแนก (t)
ข้อ 1	2.1108*	ข้อ 6	4.3334**
ข้อ 2	3.4605**	ข้อ 7	2.2048*
ข้อ 3	3.2715**	ข้อ 8	5.8907**
ข้อ 4	3.9418**	ข้อ 9	4.0658**
ข้อ 5	3.6421**	ข้อ 10	6.8307**

*p < .05 (r = 1.706)

**p < .01 (r = 2.497)

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของมาตราส่วนประมาณค่า
ความสามารถทางลีลาสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 10 ข้อ
มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.1108 - 6.8307 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
(r = 2.2497) ยกเว้นข้อ 1 และข้อ 7 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (r = 1.706)
กล่าวคือ มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าอำนาจจำแนกรายชื่ออยู่ในระดับสูง

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อสร้างมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนซึ่งกำลังเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 50 คน เป็นชาย 25 คน และหญิง 25 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นรวม 10 ข้อ

วิธีจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของมาตราส่วนประมาณค่าจากผู้เชี่ยวชาญ 6 คน โดยหาดัชนีความสอดคล้องของข้อกำหนดพฤติกรรมเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ตามวิธีของโรวินาลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinalli and Hambleton) ซึ่งใช้ดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของมาตราส่วนประมาณค่า จากคะแนนรวมของผู้เข้ารับการประเมินแต่ละคน ด้วยวิธีสอบซ้ำ (Test - Retest) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient)

3. หาค่าความเป็นปรนัย (Objectivity) ของมาตราส่วนประมาณค่าจากคะแนนรวมของผู้เข้ารับการประเมินที่ได้จากผู้ประเมิน 3 คน โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4. หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ของมาตราส่วนประมาณค่า จากคะแนนของผู้เข้ารับการประเมิน โดยใช้วิธีแจกแจงค่าที (t - Distribution)

5. ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับ .05

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการนำเครื่องมือไปใช้ พบว่า

1. ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าความเที่ยงตรงหรือดัชนีความสอดคล้องของข้อกำหนดพฤติกรรม ระหว่าง .6 - 1.0 แสดงว่า มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงสูง

2. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8593 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นสูง

3. ค่าความเป็นปรนัย (Objectivity) มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าความเป็นปรนัยของผู้ประเมินคนที่ 1 กับผู้ประเมินคนที่ 2 เท่ากับ .7468 ผู้ประเมินคนที่ 2 กับผู้ประเมินคนที่ 3 เท่ากับ .7604

และผู้ประเมินคนที่ 1 กับผู้ประเมินคนที่ 3 เท่ากับ .7811 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า มาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเป็นปรนัยสูง

4. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) มาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ จำนวน 10 ข้อ ตั้งแต่ 2.1108 - 6.8307 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นข้อ 1 และข้อ 7 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อสูง

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการสร้างมาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของมาตรฐาน ประมาณค่าความสามารถทางลีลาสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าดัชนี ความสอดคล้องของข้อกำหนดพฤติกรรม โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (Subject Matter Specialist) ระหว่าง .6 - 1.0 แสดงว่า มาตรฐานประมาณค่าความสามารถ ทางลีลาฉบับนี้มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) สามารถนำไปประเมิน ค่าความสามารถทางลีลาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ซึ่ง สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2526 : 2) กล่าวว่า ถ้าดัชนีสอดคล้องของข้อกำหนดพฤติกรรม (I.O.C.) มีค่ามากกว่าหรือ เท่ากับ .5 แสดงว่า ข้อกำหนดพฤติกรรมนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น แต่ข้อกำหนดพฤติกรรมที่มีค่าดัชนีต่ำกว่า .5 จะถูกกำจัดออกไป หรือนำไปแก้ไขปรับปรุงให้ ดียิ่งขึ้น

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของมาตรฐานประมาณค่า ความสามารถทางลีลาสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าความเชื่อมั่น .8593

แสดงว่า มาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้ประเมินค่าความสามารถทางลีลาศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ซึ่ง ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2533 : 163) กล่าวว่า ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .70 - .90 แสดงว่า มีค่าความเชื่อมั่นระดับสูง และ พวงรัตน์ มณีรัตน์ (2535 : 127 - 129) กล่าวว่า การหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการสอบซ้ำ (Test - Retest) เป็นการนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปประเมินกับกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน สองครั้งในเวลาต่างกัน แล้วนำคะแนนทั้งสองชุดมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการประเมินครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 คะแนนของผู้เข้ารับการประเมินแต่ละคนสูงในครั้งที่ 1 ก็จะได้คะแนนสูงในครั้งที่ 2 ในทางตรงกันข้ามถ้าคะแนนในการประเมินครั้งที่ 1 ต่ำ ก็จะได้คะแนนต่ำในครั้งที่ 2

3. การหาค่าความเป็นปรนัย (Objectivity) ของมาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากคะแนนผู้ประเมินคนที่ 1 กับผู้ประเมินคนที่ 2 มีค่าเท่ากับ .7468 ผู้ประเมินคนที่ 2 กับผู้ประเมินคนที่ 3 มีค่าเท่ากับ .7604 และผู้ประเมินคนที่ 1 กับผู้ประเมินคนที่ 3 มีค่าเท่ากับ .7811 แสดงว่ามาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศฉบับนี้มีค่าความเป็นปรนัยสูง สามารถนำไปประเมินค่าความสามารถทางลีลาศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ซึ่ง ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2533 : 163) กล่าวว่า ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .70 - .90 แสดงว่า มีค่าความเป็นปรนัยระดับสูง และ ผาณิต บิลมาศ (2530 : 4) กล่าวว่า การหาค่าความเป็นปรนัยเป็นการนำเครื่องมือไปตรวจสอบหาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Uniformity) ของผู้ให้คะแนนที่มีผู้ให้คะแนนหลายคน จากแบบประเมินเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างเดียวกัน การให้คะแนนของผู้ให้คะแนนเป็นอิสระต่อกัน ถ้าคะแนนที่ได้คล้ายกันมากที่สุด แสดงว่าแบบประเมินนั้นมีค่าความเป็นปรนัยสูง ดังนั้นมาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศฉบับนี้สามารถนำไปประเมินค่าความสามารถทางลีลาศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ แสดงให้เห็นถึงความชัดเจนของคำถาม วิธีตรวจให้คะแนนและการแปลความหมายของการให้คะแนน แม้จะมีผู้ประเมินหลายคนก็สามารถให้คะแนนได้เหมือนกัน

4. การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับนี้ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง 2.1108 - 6.8307 แสดงว่ามาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับนี้ มีค่าอำนาจจำแนกในระดับสูง ซึ่งล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2533 : 162) กล่าวว่า ข้อกำหนดพฤติกรรมที่มีอำนาจจำแนกมากกว่าหรือเท่ากับ 1.75 ถือว่าข้อกำหนดพฤติกรรมนั้นสามารถจำแนกคนออกเป็นสองกลุ่มได้ตามความสามารถคือ สามารถแยกคนเก่งกับคนอ่อนออกจากกันได้

5. มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงตรง (.6 - 1.0) ค่าความเชื่อมั่น (.8593) ค่าความเป็นปรนัย (.7468, .7604 และ .7811) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (2.1108 - 6.8307) อยู่ในระดับสูง เหมาะที่จะนำไปใช้ประเมินค่าความสามารถทางลีลาศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

6. มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นอกจากจะมีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีคุณสมบัติด้านอื่น ๆ คือ

6.1 ใช้เป็นเกณฑ์แบ่งระดับความสามารถและแบ่งกลุ่มของผู้เข้ารับการประเมินได้ ซึ่งจะเห็นได้จากค่าอำนาจจำแนกรายข้อ สามารถแบ่งแยกคนเก่ง คนอ่อน ออกจากกันได้

6.2 สะดวกในการให้คะแนน เพราะมาตราส่วนประมาณค่าแต่ละข้อมีขอบเขตของการให้คะแนน มีความชัดเจนในการแปลความหมาย นั่นคือ คะแนนที่ได้แปลความหมายได้ตรงกันว่ามีความสามารถอยู่ในระดับใด รวมทั้งภาษาที่ใช้ ผู้ประเมินอ่านแล้วเข้าใจง่าย สามารถให้คะแนนแก่ผู้เข้ารับการประเมินได้ตามความเหมาะสม

6.3 ประหยัดบุคลากร มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศฉบับนี้ ผู้ประเมินไม่จำเป็นต้องเก่งหรือมีประสบการณ์มาก ผู้ที่ผ่านการเรียนวิชาลีลาศมาแล้วก็สามารถเป็นผู้ประเมินได้

6.4 มีความยุติธรรม มาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแต่ละข้อนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดระดับคะแนนตามความสามารถของผู้เข้ารับการประเมิน ถ้าผู้เข้ารับการประเมินมีความสามารถสูง คะแนนที่ได้ก็สูง และถ้าหากมีความสามารถต่ำ คะแนนที่ได้ก็ต่ำ นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการสังเกตและตัดสินใจในการให้คะแนนของผู้ประเมินให้เป็นไปแนวทางเดียวกัน

6.5 ใช้เป็นแนวทางการฝึกทักษะลีลาศได้ เพราะการสร้างมาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศขึ้นในแต่ละข้อนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะของพฤติกรรมที่จะประเมินให้สอดคล้องกับทักษะเบื้องต้นของลีลาศ โดยผ่านดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

อย่างไรก็ตาม ตามความคิดเห็นของผู้วิจัยในฐานะผู้สอนลีลาศ ตารางประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญนี้ค่อนข้างยากสำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อเสนอแนะ

จากการค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. จากคุณลักษณะของมาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศฉบับนี้ ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการสอนของครู สนใจร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนั้น ครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ ที่มีลักษณะเนื้อหาวิชาที่จะต้องประเมินผลโดยวิธีใช้บุคคลประเมิน (Subjective Method) ควรสร้างมาตรฐานประมาณค่าในรายวิชานั้น ๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลของนักเรียน

2. ควรนำมาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศฉบับนี้ไปประเมินกับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอื่น ๆ ที่เปิดสอนวิชาลีลาศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการสร้างแบบทดสอบทักษะทางลีลาศ โดยใช้ความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญมาประกอบกันเพื่อความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการสร้างเกณฑ์ปกติของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

บรรณาการ

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ 2535. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2535.

จรินทร์ ธานีรัตน์. การทดสอบและการวัดผลทางผลศึกษา. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2519.

จักรชัย เจริญอิสระชัย. การสร้างแบบวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

ชวาล แพร่ตฤกล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

แชมป์เก่า (นามแฝง). "ลีลาของลีลาศ," ลีลา. 1(2) : 39 - 42 ; กันยายน 2521.

ดารณี นวพันธ์. การสร้างแบบประเมินค่าความสามารถทางลีลาศสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

✓ ดวงพร ศิริสมบัติ. กิจกรรมเข้าจังหวะ พลละ 104. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษาดู, 2522. (เอกสารการนิเทศก์การศึกษา ฉบับที่ 215).

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2535.

ทวีพงษ์ กลิ่นหอม. ลีลาศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. (เอกสารประกอบการสอน).

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระนคร, 2535.

บุญเลิศ กระบวนแสง. "กำเนิดวงการลีลาศ," ลีลาศ. 45 ; สิงหาคม 2521.

_____. "วิวัฒนาการเต้นรำ," ลีลาศ. 28 - 29 ; มกราคม - กุมภาพันธ์ 2521.

_____. คู่มือฝึกเบสิคลีลาศ ชุดที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แก่นทอง, 2521.

- ประกิจ รัตนสุวรรณ. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- ประชา ทองศิริ. การสร้างแบบประเมินค่าความสามารถทางกระเปาะบอง สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัคสาเนา.
- ประคอง กรรณสุต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ประพันธ์ศิริ ไชยชนะใหญ่. ลีลาศ. กรุงเทพฯ : งานตำราและการสอน กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- ประทีป พาณิชชาติ. การสอนพลศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2528.
- ผาณิต บิลมาศ. การวัดทักษะกีฬา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- พิชิต ภูติจันทร์ และธงชัย มาศสุพงษ์. กิจกรรมเข้าจังหวะ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.
- _____. ลีลาศ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2529.
- พูนศักดิ์ ประณมบุตร. การทดสอบและการประเมินผลพลศึกษา. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์, 2532.
- พลศึกษา, กรม. คุณค่าของพลศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว กรมพลศึกษา, 2526.
- _____. คู่มือการฝึกอบรมครูประจำการผู้สอนวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการกรม กรมพลศึกษา, 2533.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ฟิงเกอร์บรีน แอนต์ มีเดีย จำกัด, 2535.
- พอง เกิดแก้ว. การพลศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. การวัดผลและประเมินผลในแนวใหม่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

✓วิชาการ, กรม. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2520.

_____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์, 2533.

วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.

วิริยา บุญชัย. การทดสอบและวัดผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2533.

_____. การทดสอบและวัดผลทางพลศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

_____. โพลีคานซ์ สแควคานซ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.

วิทยา โพธิ์เทียนทอง. "การวัดผลและประเมินผล," คู่มือครู การนำหลักสูตรวิชาพลานามัยสู่ห้องเรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2536.

_____. "การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้," คู่มือครู การนำหลักสูตรวิชาพลานามัยสู่ห้องเรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2530.

วาศนา คุณาอภิสิทธิ์. การสอนพลศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. (เอกสารกับการสอน).

สมคิด ชิตประสงค์. หลักการสอนพลศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2531.

สมชาย สุกรสมิต. "หลักการตัดสินลีลาศ," ลีลาศ. 21 - 22 ; กันยายน 2527.

_____. "ลีลาศ," ลีลาศ. 18 - 19 ; ธันวาคม 2521.

สมบัติ กาญจนกิจ และดารัส ดาราศักดิ์. สันทนการขึ้นน้ำ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

สาธิต ลิ้มขจรเดช. ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชากิจกรรมพลศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

สุชาติ ศิริสุขไพฑูลย์. การสอนทักษะปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2530.

สุมาลี เพชรศิริ. แบบประเมินค่าความสามารถทางกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

สุรศักดิ์ ศรีเมธีวรกุล. การสร้างมาตรวัดทัศนคติทางพลศึกษาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

สุรางค์ศรี เมฆานนท์. กิจกรรมเข้าจังหวะ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2528.

สำเร็จ มณีเนตร. กิจกรรมเข้าจังหวะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามมิตร, 2525.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. 200 ปี การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526.

อุทุมพร ทองอุไร. การประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทการพิมพ์, 2520.

Boeh, Sarah Marshall. "The Effectiveness of Labanotation in Learning Ballroom Dance," in Dissertation Abstracts International. 53(08) : 2902 - A ; 1992.

Christina, Robert W. and others. Physical Education. Winston : W.B. Saunders Company, 1967.

Clemente, Karen. "Dance in the Public Schools : Implementing State Policies and Curricular Guidelines for Dance in Education--A Nationwide Study," in Dissertation Abstracts International. 51(09) : 2902 - A ; 1991.

Gronlund, Norman E. Measurement and Evaluation in Teaching. New York : The Macmillan Company, 1984.

Glock, Marvin D. Measuring Evaluation Educational Achievement. 5th ed. Boston : Allyn and Bacon, 1990.

Glock, Marvin D. and other. Evaluation Pupil Growth. 3th ed. Boston : Allyn and Bacon, 1978.

Greene, Harry A. Measurement and Evaluation in the Secondary School. New York : Longman, Grun and Co., 1989.

Johnson, Barry L. and Jack K. Nelson. "Basic Concepts in the Evaluation," Practical Measurement for Evaluation in Physical Education. Minesota : Burgess Publishing Company, 1974.

Marshall, Jon Clark and Loyde Wesley Hales. Classroom Test Construction. Massachusetts : Addison Wesley Publishing, 1972.

Maurice, Jay. Modern Ballroom Dancing. London : Purnell & Son Limited, 1975.

Moore, Alex. Ballroom Dancing. 8th ed. Great Britain : The Pitsman Publishing, 1976.

Scriven, Michael. "The Methodology to Evaluation," The Logic of Evaluation. California : McNally, 1967.

Willgoose, Carl E. Evaluation in the Health Education and Physical Education. New York : Hill Book Company, 1961.

תאריך

ภาคผนวก ก

- แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
- มาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาสำหรับ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- ตารางแสดงดัชนีความสอดคล้องโดยอาศัยดุลยพินิจ
ของผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ครั้งที่ 1
- ตารางแสดงดัชนีความสอดคล้องโดยอาศัยดุลยพินิจ
ของผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ครั้งที่ 2
- ตารางแสดงคะแนนการประเมินครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2
- ตารางแสดงคะแนนการประเมินของผู้ประเมิน 3 คน

แบบสอบถามข้อกำหนดพฤติกรรมที่จะนำมาสร้างมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ ครั้งที่ 1

ลำดับที่	พฤติกรรมและมาตรการที่จะวัด	น่าจะว่า วัดได้ (1)	ไม่แน่ใจ ว่าวัดได้ (0)	น่าจะว่า วัดไม่ได้ (-1)
	<u>ลักษณะท่าทางเฉพาะตัว</u>			
1	ลักษณะการจับคู่	.....	.....	.....
2	ระยะห่างเมื่อจับคู่	.....	.....	.....
3	ลักษณะการเตรียมพร้อมที่จะก้าว	.....	.....	.....
4	การแต่งกาย	.....	.....	.....
5	การเคลื่อนไหวเท้า	.....	.....	.....
	<u>ความสามารถในการฟังและการเคลื่อนไหว ให้เข้ากับจังหวะดนตรี</u>			
6	การฟังแบบจังหวะดนตรี	.....	.....	.....
7	การฟังดนตรีจังหวะลีลาศ	.....	.....	.....
8	การเริ่มต้นเคลื่อนที่ฝึกเกอร์พื้นฐาน (Basic Walk)	.....	.....	.....
9	การเคลื่อนที่ในทักษะพื้นฐานของลีลาศ	.....	.....	.....
10	การเคลื่อนไหวของร่างกายให้เข้ากับ จังหวะ	.....	.....	.....
11	การลีลาศให้ลงจังหวะ	.....	.....	.....

ลำดับที่	พฤติกรรมและมาตรการที่จะวัด	แน่ใจว่า วัดได้ (1)	ไม่แน่ใจ ว่าวัดได้ (0)	แน่ใจว่า วัดไม่ได้ (-1)
	<u>ความสามารถในการใช้พื้นที่บนพลอร์ลีลาศ</u>			
12	การรู้จักทิศทางทางลีลาศ	.....	.....	.....
13	การเชื่อมโยงฟังก์เตอร์พื้นฐาน	.....	.....	.....
14	การนับและการตามคู่ของลีลาศ	.....	.....	.....

ตาราง 5 ค่าดัชนีความสอดคล้องของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ ที่ได้จาก
 ดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ครั้งที่ 1

ข้อ	พฤติกรรมและมาตราที่จะวัด	ผู้เชี่ยวชาญ						รวม	ดัชนีความ เที่ยงตรง
		1	2	3	4	5	6		
	<u>ลักษณะเฉพาะตัว</u>								
1	ลักษณะการจับคู่	1	1	0	1	1	1	5	.8
2	ระยะห่างเมื่อจับคู่	1	1	1	1	1	1	6	1.0
3	ลักษณะการเตรียมพร้อม ที่จะก้าว	1	1	0	0	-1	0	1	.1
4	การแต่งกาย	1	0	0	0	0	1	2	.3
5	การเคลื่อนไหวเท้า	1	1	0	1	1	1	5	.8
	<u>ความสามารถในการฟังและ การเคลื่อนไหวให้เข้ากับ จังหวะดนตรี</u>								
6	การฟังแบบจังหวะดนตรี	1	-1	0	0	0	1	2	.3
7	การฟังดนตรีจังหวะลีลาศ	1	1	1	1	1	1	6	1.0
8	การเริ่มต้นเคลื่อนที่ฟิสิกเกอร์ พื้นฐาน (Basic Walk)	1	1	0	1	1	1	5	.8
9	การเคลื่อนที่ในทักษะพื้นฐาน ของลีลาศ								

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมและมาตราที่จะวัด	ผู้เชี่ยวชาญ						รวม	ดัชนีความ เที่ยงตรง
		1	2	3	4	5	6		
10	<u>ความสามารถในการฟังและ</u> <u>การเคลื่อนไหวให้เข้ากับ</u> <u>จังหวะดนตรี</u>								
	การเคลื่อนไหวของ ร่างกายให้เข้ากับจังหวะ	1	1	1	1	1	0	5	.8
11	การลีลาศให้ลงจังหวะ	1	1	1	1	1	1	6	1.0
12	<u>ความสามารถในการใช้พื้นที่</u> <u>บนพลอร์ลีลาศ</u>								
	การรู้จักทิศทางลีลาศ	1	1	1	1	1	1	6	1.0
13	การเชื่อมโยงฟิสิกเกอร์ พื้นฐาน	1	1	0	1	1	1	5	.8
14	การนำและการตามของ คู่ลีลาศ	1	1	1	1	1	1	6	1.0

แบบสอบถามความคิดเห็น

เกี่ยวกับการสร้างมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 1

คำชี้แจง

ขอให้ท่านพิจารณาพฤติกรรมที่จะใช้วัดที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นว่าสามารถวัดได้ตรงตามทักษะที่กำหนดหรือไม่

1. ข้อความใดแน่ว่าเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม (แน่ว่าวัดได้)
ให้ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องแน่ว่าวัดได้ มีค่าเท่ากับ บวก 1 (1)
2. ข้อความใดไม่แน่ว่าเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม (ไม่แน่ว่าวัดได้หรือไม่) ให้ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องไม่แน่ว่าวัดได้ มีค่าเท่ากับ ศูนย์ (0)
3. ข้อความใดแน่ว่าไม่เป็นตัวแทนกลุ่มลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม (แน่ว่าไม่วัดหรือวัดไม่ตรงกับพฤติกรรมนั้น) ให้ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องแน่ว่าวัดไม่ได้ มีค่าเท่ากับ ลบ 1 (-1)

หากท่านมีข้อคิดเห็นนอกเหนือจากนี้ ให้ท่านเขียนข้อคิดเห็นลงในช่องว่างของแต่ละตอนที่จัดไว้

แบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาสำหรับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ ครั้งที่ 2

ลำดับที่	พฤติกรรมและมาตรการที่จะวัด	แน่ใจว่า วัดได้ (1)	ไม่แน่ใจ ว่าวัดได้ (0)	แน่ใจว่า วัดไม่ได้ (-1)
	<u>ลักษณะท่าทางเฉพาะตัว</u>			
1	ลักษณะการจับคู่เต้นรำ	.....	.....	.....
2	ระยะห่างขณะจับคู่เต้นรำ	.....	.....	.....
3	การเคลื่อนไหวเท้า	.....	.....	.....
	.....			
	.....			
	<u>ความสามารถในการฟังและการเคลื่อนไหว</u>			
	<u>ให้เข้ากับจังหวะดนตรี</u>			
4	การฟังดนตรี	.....	.....	.....
5	การเริ่มต้นเต้นรำในแต่ละจังหวะให้เข้ากับ จังหวะดนตรี	.....	.....	.....
6	การเคลื่อนไหวร่างกายให้เข้ากับจังหวะ ดนตรี	.....	.....	.....
7	การเต้นรำให้ลงจังหวะ	.....	.....	.....
	.....			
	.....			

ลำดับที่	พฤติกรรมและมาตรการที่จะวัด	แน่ใจว่า วัดได้ (1)	ไม่แน่ใจ ว่าวัดได้ (0)	แน่ใจว่า วัดไม่ได้ (-1)
	<u>ความสามารถในการใช้พื้นที่บนฟลอร์สปีด</u>			
8	การรู้จักทิศทางการเดินร่า	.....	.....	.....
9	การเชื่อมโยงรูปแบบการเดินร่าเบื้องต้น (Basic Figure) ของแต่ละจังหวัด	.....	.....	.....
10	การนับและการตาม	.....	.....	.....

มาตรฐานประมาณค่าความสามารถทางลีลาศ

สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน.....

ชั้น.....เลขที่.....กลุ่ม.....

ภาคการศึกษา.....ปีการศึกษา.....

ตอนที่ 2

คำแนะนำในการใช้มาตรฐานประมาณค่า

1. ผู้ประเมินควรเป็นผู้ที่สอนลีลาศ หรือผู้ที่มีความเข้าใจในลีลาศพอสมควร
2. ในเวลา 1 ชั่วโมง สามารถประเมินนักเรียนได้ประมาณ 15 - 20 คน
3. ควรประเมินโดยแยกเพศใดเพศหนึ่งก่อน เพราะจะใช้เวลาน้อยกว่าที่จะ

ประเมินเป็นคู่ ๆ

4. จะทำการประเมินแบบเดี่ยว, คู่ หรือกลุ่มก็ได้
5. ถ้าต้องการความแน่นอนของคะแนนในการประเมิน ควรใช้ผู้ประเมินมากกว่า

2 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยและความเชื่อมั่น

คำชี้แจง

มาตราส่วนประมาณค่า มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 4 อันดับ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

- 4 คะแนน เท่ากับ ดีมาก
- 3 คะแนน เท่ากับ ดี
- 2 คะแนน เท่ากับ ต่ำ
- 1 คะแนน เท่ากับ ต่ำมาก

ตัวอย่าง

1. ลักษณะการจับคู่เต็มรา

- ..... ✓ 4 ผู้เต็มราจับคู่เต็มราได้ถูกต้อง สวยงามเป็นส่วนมากและสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ด้วยตนเอง
- ..... 3 ผู้เต็มราจับคู่เต็มราได้ถูกต้อง สวยงามเป็นบางครั้ง และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้
- ..... 2 ผู้เต็มราจับคู่เต็มราได้ถูกต้องเป็นบางครั้ง แต่ขาดความสวยงาม และไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เมื่อได้รับความแนะนำ
- ..... 1 ผู้เต็มราจับคู่เต็มราผิดรูปแบบเป็นประจำ และไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เมื่อได้รับความแนะนำ

กาเครื่องหมาย / ลงในช่อง 1 ตรงกับ 4 หมายความว่า ผู้เข้ารับการประเมินมีความสามารถในการจับคู่เต็มราได้ดีมาก

แบบฟอร์มมาประเมินลีลาศนักเรียนรายบุคคล

ชื่อนักเรียน..... เลขที่..... ชั้น.....

ลำดับที่	รายการ	ดี	ดี	ต่ำ	ต่ำ
		มาก			มาก
		4	3	2	1
	<u>ลักษณะท่าทางเฉพาะตัว</u>				
1	ลักษณะการจับคู่เต้นรำ	.....	.....	.....	.....
2	ระยะห่างขณะจับคู่เต้นรำ	.....	.....	.....	.....
3	การเคลื่อนไหวเท้า	.....	.....	.....	.....
	<u>ความสามารถในการฟังและการเคลื่อนไหว</u>				
	<u>าให้เข้ากับจังหวะดนตรี</u>				
4	การฟังดนตรี	.....	.....	.....	.....
5	การเริ่มต้นเต้นรำในแต่ละจังหวะ				
	<u>าให้เข้ากับจังหวะดนตรี</u>	.....	.....	.....	.....
6	การเคลื่อนไหวร่างกายให้เข้ากับ				
	จังหวะดนตรี	.....	.....	.....	.....
7	การเต้นรำให้ลงจังหวะ	.....	.....	.....	.....
	<u>ความสามารถในการใช้พื้นที่บนฟลอร์ลีลาศ</u>				
8	การรู้จักทิศทางการเต้นรำ	.....	.....	.....	.....
9	การเชื่อมโยงรูปแบบการเต้นรำเบื้องต้น				
	(Basic Figure) ของแต่ละจังหวะ	.....	.....	.....	.....
10	การนับและการตาม	.....	.....	.....	.....

มาตราส่วนประมาณค่าความสามารถลีลาศ

สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคู่ : เป็นลักษณะท่าทางของแต่ละคู่ที่แสดงออกมาให้เห็น

1. ลักษณะการจับคู่เต้นรำ : เริ่มสังเกตตั้งแต่ก่อนการเริ่มเต้นรำเป็นต้นไป

พฤติกรรมที่สังเกต คือ - การจับมือ - ตำแหน่งของมือและแขนทั้งสองข้าง

- ลักษณะของลำตัว - การยืน - การก้าวเท้า

..... 4 ผู้เต้นรำจับคู่เต้นรำได้ถูกต้อง สวยงามเป็นส่วนมาก และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ด้วยตนเอง

..... 3 ผู้เต้นรำจับคู่เต้นรำได้ถูกต้อง สวยงามเป็นส่วนมาก และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เมื่อได้รับความแนะนำ

..... 2 ผู้เต้นรำจับคู่เต้นรำได้ถูกต้องเป็นบางครั้ง แต่ขาดความสวยงาม และไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เมื่อได้รับความแนะนำ

..... 1 ผู้เต้นรำจับคู่เต้นรำผิดรูปแบบเป็นประจำ และไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เมื่อได้รับความแนะนำ

2. ระยะห่างขณะจับคู่เต้นรำ : ผู้ประเมินเริ่มสังเกตตั้งแต่ก่อนการเต้นรำ

เป็นต้นไป พฤติกรรมที่สังเกต คือ

- ระยะห่างเมื่อยืนจับคู่

- ตำแหน่งของลำตัวและเท้า

..... 4 ผู้เต้นรำยืนห่างกับคู่ประมาณ 1 ศอก ขณะเคลื่อนไหวตำแหน่งของลำตัว และเท้าตรงกับคู่เป็นส่วนมาก และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ด้วยตนเอง

..... 3 ผู้เต้นรำยืนห่างกับคู่ประมาณ 1 ศอก ขณะเคลื่อนไหวตำแหน่งของลำตัว และเท้าตรงกับคู่เป็นส่วนมาก และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เมื่อได้รับความแนะนำ

- ..... 2 ผู้เดินร้านห่างกับตู้ประมาณ 1 ศอกมือ ขณะเคลื่อนไหวตำแหน่งของลำตัว และเท้าตรงกับตู้เป็นบางครั้ง และไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เมื่อได้รับความแนะนำ
- ..... 1 ผู้เดินร้านห่างหรือเบียดชิดตู้มากเกินไป ขณะเคลื่อนไหวตำแหน่งของลำตัว และเท้าเดินออกนอกตู้เป็นประจำ และไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ เมื่อได้รับความแนะนำ

3. การเคลื่อนไหวเท้า : พฤติกรรมที่สังเกตคือ การใช้ส่วนต่าง ๆ ของเท้า สัมผัสกับพื้นในแต่ละก้าว

- ..... 4 ผู้เดินร้านใช้สันเท้า ปลายเท้า-ฝ่าเท้า และจุดหมุนของเท้าสัมผัสกับพื้น ในแต่ละก้าวได้อย่างถูกต้องและสวยงามเป็นส่วนใหญ่
- ..... 3 ผู้เดินร้านใช้สันเท้า ปลายเท้า ฝ่าเท้า และจุดหมุนของเท้าสัมผัสกับพื้น ในแต่ละก้าวได้อย่างถูกต้องและสวยงามเป็นบางครั้ง
- ..... 2 ผู้เดินร้านใช้สันเท้า ปลายเท้า ฝ่าเท้า และจุดหมุนของเท้าสัมผัสกับพื้น ในแต่ละก้าวได้อย่างถูกต้องบ้าง แต่ขาดความสวยงาม
- ..... 1 ผู้เดินร้านขาดความสามารถในการใช้สันเท้า ปลายเท้า ฝ่าเท้า และจุดหมุนของเท้าสัมผัสกับพื้นในแต่ละก้าว

ความสามารถในการฟังและการเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะดนตรี : เป็นความสามารถ ในการเต้นรำแต่ละรูปแบบของจังหวะ (Figure) ได้ถูกต้องและสัมพันธ์กับจังหวะดนตรี

4. การฟังดนตรี : พฤติกรรมที่สังเกตคือ การฟังเพลงในจังหวะต่าง ๆ และสามารถเขียนบอกได้

- ..... 4 ผู้เดินร้านบอกจังหวะเต้นรำในแต่ละเพลงได้ถูกต้องหมดทุกเพลง
- ..... 3 ผู้เดินร้านบอกจังหวะเต้นรำในแต่ละเพลงได้ถูกต้อง $\frac{3}{4}$ ของเพลงทั้งหมด

- ..... 2 ผู้เต้นรำนอกจังหวะเต้นรำในแต่ละเพลงได้ถูกต้อง $\frac{1}{2}$ ของเพลงทั้งหมด
- ..... 1 ผู้เต้นรำนอกจังหวะเต้นรำในแต่ละเพลงได้ถูกต้องน้อยกว่า
ของเพลงทั้งหมด

5. การเริ่มต้นเต้นรำในแต่ละจังหวะให้ถูกต้องกับจังหวะดนตรี : พฤติกรรมที่สังเกต

คือ การเริ่มต้นก้าวเท้าแรกในจังหวะที่ 1 ของห้องเพลง

- ..... 4 ผู้เต้นรำเริ่มก้าวเท้าแรกได้ถูกต้อง แม่นยำ เข้ากับจังหวะดนตรี
เป็นส่วนมาก และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ด้วยตนเอง
- ..... 3 ผู้เต้นรำเริ่มก้าวเท้าแรกได้ถูกต้อง แม่นยำ เข้ากับจังหวะดนตรี
เป็นส่วนมาก และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เมื่อได้รับคำแนะนำ
- ..... 2 ผู้เต้นรำเริ่มก้าวเท้าแรกได้ถูกต้อง แม่นยำ เข้ากับจังหวะดนตรี
เป็นบางครั้ง และไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เมื่อได้รับคำแนะนำ
- ..... 1 ผู้เต้นรำเริ่มก้าวเท้าแรกออกได้ แต่ไม่เข้ากับจังหวะดนตรี

6. การเคลื่อนไหวของร่างกายให้เข้ากับจังหวะดนตรี : พฤติกรรมที่สังเกตคือ

การเคลื่อนไหวของลำตัวเช่น การบิดไหล่ สะโพก ให้สัมพันธ์กับการก้าวเท้า (ซี.บี.เอ็ม) หรือ การรู้จักใช้แรงเหวี่ยงของร่างกายให้เข้ากับจังหวะดนตรี

- ..... 4 ผู้เต้นรำเคลื่อนไหวลำตัวพอเหมาะ ทำให้เกิดความสวยงามและเข้ากับ
จังหวะดนตรีอย่างต่อเนื่องเป็นส่วนมาก
- ..... 3 ผู้เต้นรำเคลื่อนไหวลำตัวพอเหมาะ ทำให้เกิดความสวยงามและเข้ากับ
จังหวะดนตรีอย่างต่อเนื่องได้เป็นบางครั้ง
- ..... 2 ผู้เต้นรำเคลื่อนไหวลำตัวเข้ากับจังหวะดนตรีอย่างต่อเนื่องได้เป็นบางครั้ง
แต่ขาดความสวยงาม
- ..... 1 ผู้เต้นรำไม่สามารถเคลื่อนไหวลำตัวให้เข้ากับจังหวะดนตรีอย่างต่อเนื่อง
ขาดความสวยงาม

7. การเดินร่าหิ้งลงจังหวะ : พฤติกรรมที่สังเกตคือ การก้าวเท้าให้ลงกับจังหวะ
คนตรี ในรูปแบบการเดินร่าเบื้องต้น (Basic Figure)

- ..... 4 ผู้เดินร่าสามารถเดินร่าหิ้งลงจังหวะได้ถูกต้องเป็นส่วนมาก และสามารถ
แก้ไขที่ถูกต้องได้ด้วยตนเอง
- ..... 3 ผู้เดินร่าสามารถเดินร่าหิ้งลงจังหวะได้ถูกต้องเป็นส่วนมาก และสามารถ
แก้ไขที่ถูกต้องได้เมื่อได้รับความแนะนำ
- ..... 2 ผู้เดินร่าสามารถเดินร่าหิ้งลงจังหวะได้ถูกต้องเป็นบางครั้ง และไม่สามารถ
แก้ไขที่ถูกต้องได้เมื่อได้รับความแนะนำ
- ..... 1 ผู้เดินร่าไม่สามารถเดินร่าหิ้งลงจังหวะได้และไม่สามารถแก้ไขได้
เมื่อได้รับความแนะนำ

การใช้พื้นที่บนพลอร์ลีลาส : เป็นความสามารถในการใช้พื้นที่บนพลอร์ลีลาสให้เกิด
ประโยชน์มากที่สุด สามารถเลือกรูปแบบการเดินร่า (Figure) ต่าง ๆ มาใช้อย่างเหมาะสม

8. การรู้จักทิศทางการเดินร่า : พฤติกรรมที่สังเกตคือ การบอกและการปฏิบัติตาม
ทิศทางของการเดินร่า

- ..... 4 ผู้เดินร่าสามารถบอกทิศทางการเดินร่าและปฏิบัติได้ถูกต้อง 8 ทิศทาง
- ..... 3 ผู้เดินร่าสามารถบอกทิศทางการเดินร่าและปฏิบัติได้ถูกต้อง 6 ทิศทาง
- ..... 2 ผู้เดินร่าสามารถบอกทิศทางการเดินร่าและปฏิบัติได้ถูกต้อง 4 ทิศทาง
- ..... 1 ผู้เดินร่าสามารถบอกทิศทางการเดินร่าและปฏิบัติได้ถูกต้องน้อยกว่า
4 ทิศทาง

9. การเชื่อมโยงรูปแบบการเดินรา (Figure) ของจังหวัดการเดินราแต่ละจังหวัด :

พฤติกรรมที่สังเกตคือ การเชื่อมโยงรูปแบบการเดินราที่เรียนไปแล้วเข้าด้วยกัน

- ..... 4 ผู้เดินราเชื่อมโยงรูปแบบการเดินราต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นกลุ่มอย่างต่อเนื่องและสวยงามเป็นส่วนมาก และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ด้วยตนเอง
- ..... 3 ผู้เดินราเชื่อมโยงรูปแบบการเดินราต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นกลุ่มอย่างต่อเนื่องและสวยงามเป็นส่วนมาก และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เมื่อได้รับความแนะนำ
- ..... 2 ผู้เดินราเชื่อมโยงรูปแบบการเดินราต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้เป็นบางครั้งแต่ขาดความสวยงาม และไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เมื่อได้รับความแนะนำ
- ..... 1 ผู้เดินราเชื่อมโยงรูปแบบการเดินราต่าง ๆ เข้าด้วยกันและไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เมื่อได้รับความแนะนำ

10. การนำและการตาม : พฤติกรรมที่สังเกตคือ การนำการเดินราของฝ่ายชาย

และการตามการเดินราของฝ่ายหญิง

- ..... 4 ผู้เดินรำนำและตามผู้เดินราไปรอบ ๆ พลอร์รอยไม่กีดขวางหรือชนกับผู้อื่นที่ผ่านมาในทิศทางของตน สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ รอยไม่ชะงักหรือเสียจังหวะเป็นส่วนมาก และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ด้วยตนเอง
- ..... 3 ผู้เดินรำนำและตามผู้เดินราไปรอบ ๆ พลอร์รอยไม่กีดขวางหรือชนกับผู้อื่นที่ผ่านมาในทิศทางของตน สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ รอยไม่ชะงักหรือเสียจังหวะเป็นส่วนมาก และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องเมื่อได้รับความแนะนำ

- ..... 2 ผู้เดินร้านและตามคู่เดินร้านไปรอบ ๆ พลอร์โดยไม่กีดขวางหรือชนกับ
คู่อื่นที่ผ่านมาในทิศทางของตน สามารถแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าได้
โดยไม่ชะงักหรือเสียจังหวะเป็นบางครั้ง และไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้อง
เมื่อได้รับการแนะนำ
- ..... 1 ผู้เดินร้านและตามคู่เดินร้านผิดพลาดเป็นประจำ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาล
เฉพาะหน้า และไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เมื่อได้รับการแนะนำ

ตาราง 6 ค่าดัชนีความสอดคล้องของมาตราส่วนประมาณค่าความสามารถทางลีลาศที่ได้
จากดุลยพินิจจากผู้เชี่ยวชาญ ครั้งที่ 2

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่						รวม	ดัชนี ความ เที่ยงตรง
	1	2	3	4	5	6		
1	1	1	0	1	1	1	5	.8
2	1	1	1	1	1	1	6	1.0
3	1	1	0	1	1	1	5	.8
4	1	1	1	1	1	1	6	1.0
5	1	1	1	0	0	1	4	.6
6	1	1	1	1	0	1	5	.8
7	1	1	1	1	1	1	6	1.0
8	1	1	1	1	1	1	6	1.0
9	1	1	0	1	1	1	5	.8
10	1	1	1	1	1	1	6	1.0

ตาราง 7 คะแนนการประเมินครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2

ลำดับที่ (N)	ประเมินครั้งที่		ลำดับที่ (N)	ประเมินครั้งที่		ลำดับที่ (N)	ประเมินครั้งที่	
	1	2		1	2		1	2
1	36	33	18	33	31	34	28	26
2	34	36	19	31	32	35	32	33
3	29	31	17	32	35	26	34	34
4	29	31	18	33	31	37	23	25
5	31	29	19	31	32	38	33	34
6	29	30	20	23	26	39	33	31
7	24	25	21	30	31	40	33	31
8	30	29	22	32	31	41	36	35
9	27	28	23	25	26	42	23	26
10	31	33	24	29	30	43	30	27
11	29	26	25	33	33	44	22	23
12	27	23	26	31	33	45	30	25
13	34	35	30	30	30	46	31	34
14	29	32	31	34	32	47	25	29
15	28	27	32	32	26	48	37	34
16	32	33	32	32	26	49	35	23
17	32	35	33	24	25	50	25	23

ตาราง 8 คะแนนการประเมินครั้งที่ 1, 2 และ 3

ลำดับที่ (N)	ประเมินครั้งที่			ลำดับที่ (N)	ประเมินครั้งที่		
	1	2	3		1	2	3
1	36	32	30	18	33	31	35
2	33	33	37	19	31	31	36
3	29	31	33	20	23	28	26
4	29	26	28	21	30	30	33
5	31	29	29	22	32	30	31
6	29	34	32	23	26	30	39
7	24	28	28	24	29	29	34
8	30	30	32	25	30	30	37
9	27	24	27	26	31	32	35
10	31	30	28	27	23	31	23
11	29	29	32	28	21	25	24
12	27	25	27	29	23	22	22
13	34	31	36	30	30	30	29
14	29	29	26	31	34	31	30
15	28	27	25	32	32	30	31
16	32	38	36	33	24	24	28
17	32	31	36	34	28	22	22

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับที่ (N)	ประเมินครั้งที่			ลำดับที่ (N)	ประเมินครั้งที่		
	1	2	3		1	2	3
35	32	31	32	43	30	30	29
36	34	30	30	44	22	24	24
37	23	23	22	45	30	25	27
38	33	34	30	46	31	31	30
39	28	30	28	47	25	26	25
40	33	32	33	48	37	34	35
41	36	31	36	49	35	34	38
42	24	25	25	50	25	25	25

ภาคผนวก ข

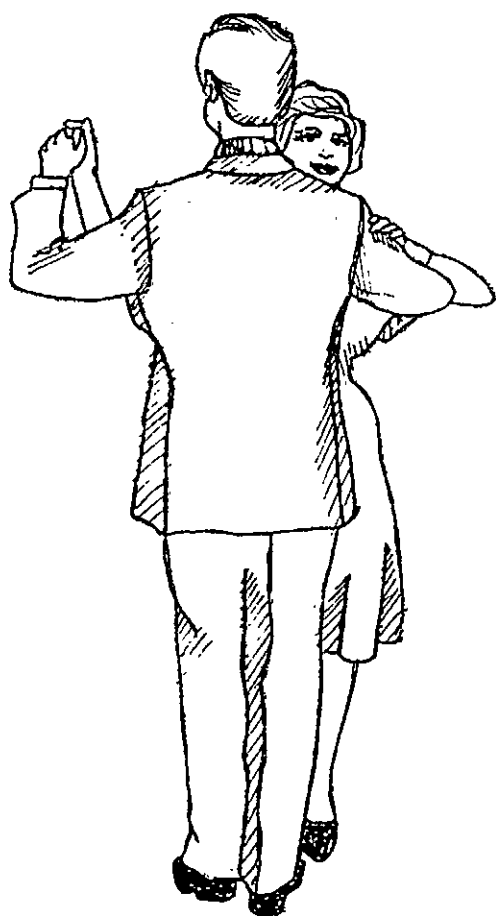
- ทักษะเบื้องต้นของลีลาศ
- รายนามผู้เชี่ยวชาญ

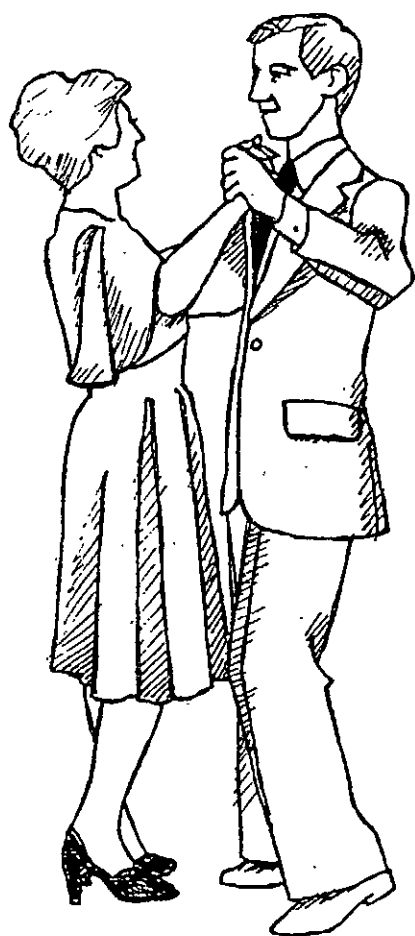
การจับคู่ลีลาศ

การจับคู่ลีลาศ ด้านหน้าผู้ชาย

การจับคู่ลีลาศ ด้านหน้าผู้หญิง

การจับคู่ลีลาศด้านข้าง

การจับคู่ลีลาศที่มีการก้าวออกนอกคู่

วิธีการจับคู่ลีลาศ

การจับคู่ลีลาศเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนลีลาศควรเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพราะถ้าจับคู่ลีลาศไม่ถูกต้อง นอกจากจะทำให้ไม่สง่างามแล้ว ยังทำให้การลีลาศไม่สัมพันธ์กัน ทำให้การนำหรือการตามเสียการทรงตัวไปด้วย ซึ่งอาจจะเหยียบเท้าซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะผู้ชายมีความสำคัญมาก ต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างแท้จริง เพราะผู้ชายเป็นผู้นำในการลีลาศ ตลอดจนเวลาที่อยู่บนฟลอร์

การจับคู่ลีลาศของผู้ชาย

ผู้ชายยืนตัวตรง สันเท้าและปลายเท้าชิดกัน ส่วนของลำตัวจากเอวขึ้นไปเอนไปข้างหลังเล็กน้อย แต่ไม่แอ่นหน้าอก ส่วนของแขนกางออกตามลักษณะของแต่ละคน คำนะนาต่อไปนี้จะช่วยให้ผู้ลีลาศปฏิบัติให้เกิดความสง่างาม และเพื่อให้เกิดความเข้าใจขึ้นจะอธิบายเป็นข้อ ๆ

1. แขนซ้ายตั้งแต่ไหล่ถึงข้อศอกลาดเอียงลงเล็กน้อย และพยายามรักษาให้ข้อศอกเป็นเส้นตรงเดียวกับแผ่นหลัง ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเสมอคือ บ่อยๆให้ข้อศอกเคลื่อนไหวไปข้างหน้ามากเกินไป คือเคลื่อนเข้าหาผู้หญิง จนต้นแขนของผู้หญิงไปข้างหลัง
2. แขนซ้ายตรง ส่วนข้อศอกพับเอาด้านหน้าแขนเข้าหากันเล็กน้อย ดังนั้นมือจึงอยู่ใกล้ศีรษะมากกว่าข้อศอก มุมข้อศอกคงที่ไม่เกร็ง การจับคู่ในลักษณะนี้จะทำให้ดูฝืดฝาย และไม่เป็นการขว้างคู่ลีลาศอื่น
3. ฝ่ามือซ้ายหันไปข้างหน้า และจับมือขวากับคู่ด้วยการใช้หัวแม่มือจับระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ ส่วนนิ้วที่เหลือโอบรอบด้านหลังมือขวาของผู้หญิงไว้
4. ข้อมือซ้ายเป็นเส้นตรงเดียวกับข้อศอก โดยไม่หักข้อมือ หลังมือจะอยู่สูงกว่าระดับข้อมือ

5. แขนขวาจากหัวไหล่ถึงข้อศอกลาดเอียงลงเกือบได้ระดับเดียวกันกับแขนซ้าย แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสูงของคู่ลีลาด้วย ข้อศอกขวายื่นล้ำแนวไหล่ออกไปข้างหน้าเล็กน้อย ควรระวังอย่าให้ข้อศอกแนบกับลำตัว ซึ่งจะทำให้ฝ่ายหญิงวางแขนซ้ายไม่ถนัด และทำให้หน้าคู่ยากด้วย

6. แขนขวาท่อนล่างยื่นมือไปรอบด้านหลังบริเวณใต้สับขาของผู้หญิง นิ้วทั้งห้าชิดกัน ปลายนิ้วอยู่ประมาณครึ่งหลังของผู้หญิง ไม่ควรรอบรอบลึกมากนัก จะทำให้ไหล่ขวาตกและคู่ลีลาสอิดอัด อุ้งมือแนบติดกับหลัง

7. ศีรษะตั้งตรง ใบหน้าหันไปทางซ้ายเล็กน้อย มองผ่านไปเหนือไหล่ขวาของผู้หญิง

8. ตำแหน่งที่ยืนกับคู่ ยืนห่างจากคู่เล็กน้อย ผู้ชายจะไม่ยืนตรงหน้าทีเดียว แต่จะให้ผู้หญิงยืนเอียงไปทางขวาของผู้ชายเล็กน้อย ระวังไม่ให้เอียงมากเกินไป จะทำให้เดินออกนอกคู่

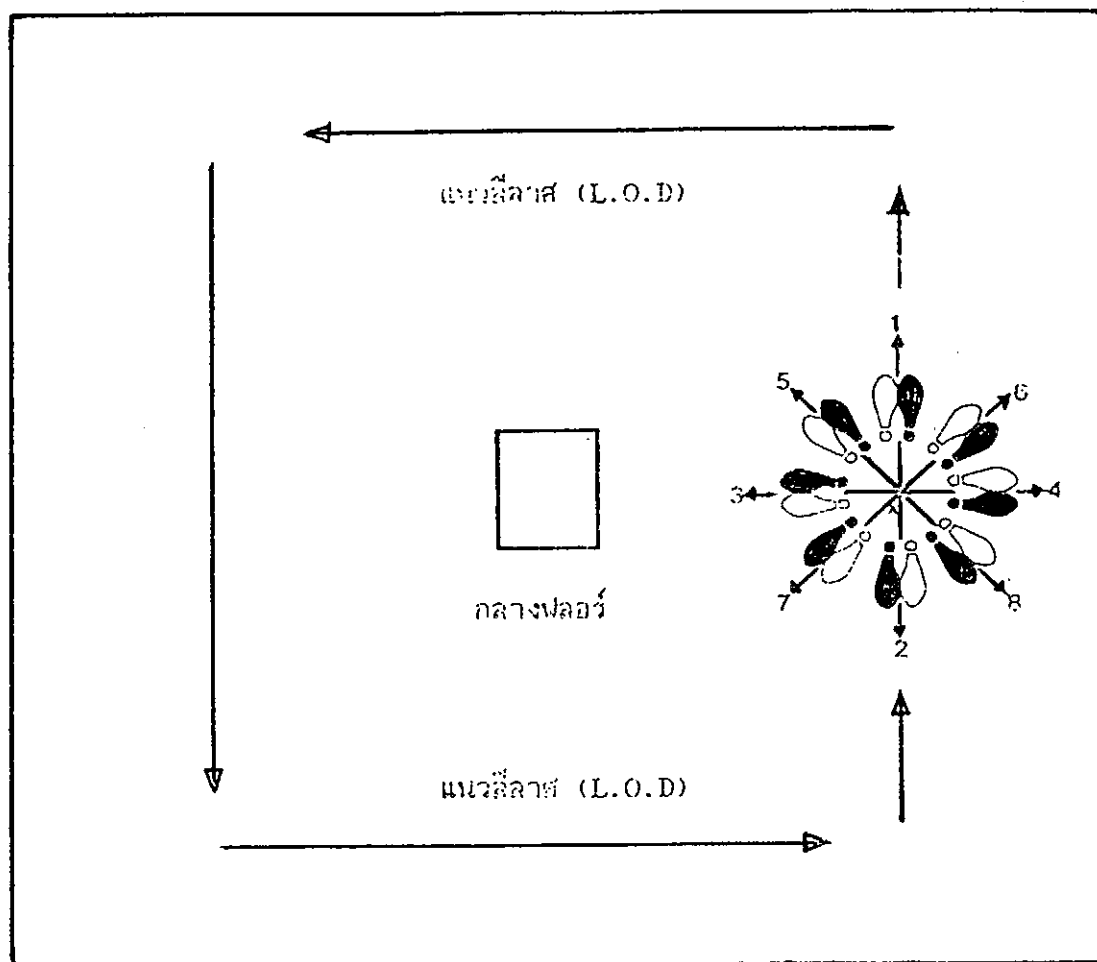
การจับคู่ลีลาของผู้หญิง

โดยปกติการจับคู่ของผู้หญิงขึ้นอยู่กับผู้ชาย แต่สิ่งต่อไปนี้ผู้หญิง ควรปฏิบัติให้ถูกต้อง

1. ยืนตัวตรง เกร็งที่ส่วนเอวเล็กน้อย ไม่ยกไหล่ขึ้น
  2. ยืนข้างหน้าผู้ชายให้ชิดพอประมาณ โดยเอียงไปทางขวาของผู้ชายเล็กน้อย ระวังไม่ให้เอียงมากเกินไป
  3. ยกมือขวาขึ้น นิ้วชิดกัน เพื่อให้ผู้ชายจับตามลักษณะท่าปกติของผู้ชายที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยเมื่อผู้ชายจับถูกตำแหน่งแล้วนิ้วหัวแม่มือของผู้หญิงจะก้ำอยู่บนนิ้วหัวแม่มือผู้ชาย
  4. แขนขวาจากหัวไหล่ถึงข้อศอกลาดลง และจากข้อศอกถึงมือของผู้ชายลาดขึ้น
  5. แขนซ้ายวางบนแขนขวาของผู้ชาย โดยไม่ใช้แรงกด
  6. นิ้วมือซ้ายชิดกัน วางบนแขนขวาของผู้ชาย ให้ปลายนิ้วอยู่ระดับหัวไหล่
- โดยค่อนข้างด้านหลังของแขนขวาท่อนบน

ทิศทางการลีลาศ

ข้างฝา

ข้างฝา

ทิศทางการลีลาศ

ทิศทางการลีลาศเป็นจุดกำหนดการเคลื่อนที่ของฟิกเกอร์ต่าง ๆ ที่จะต้องกระทำอย่างถูกต้อง ทิศทางทวนเข็มนาฬิกา เป็นทิศทางการลีลาศ ดังนั้น ผู้ลีลาศจะต้องลีลาศไปตามทิศทางทวนเข็มนาฬิกา ซึ่งถือว่าเป็นสากล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ง่ายทำไป

ชนกับคู่ลีลาศอื่น ๆ ทิศทางที่เดินไปดังกล่าวเรียกว่า แนวลีลาศ หรือ ทิศทางการเดินรำ (Line of Dance) ซึ่งนิยมเรียกตัวย่อว่า L.O.D. โดยทิศทางดังกล่าวจะเคลื่อนไปรอบ ๆ ฟลอร์ ประกอบด้วย 8 ทิศทาง คือ

1. ทิศทางตามแนวลีลาศ
2. ทิศทางย้อนแนวลีลาศ
3. ทิศทางเข้ากลางฟลอร์
4. ทิศทางเข้าสู่ผา
5. ทิศทางเฉียงกลางฟลอร์ตามแนวลีลาศ
6. ทิศทางเฉียงผาตามแนวลีลาศ
7. ทิศทางเฉียงกลางฟลอร์ย้อนแนวลีลาศ
8. ทิศทางเฉียงผาย้อนแนวลีลาศ

การจัดทิศทาง

การจัดทิศทาง เป็นส่วนที่อธิบายทิศทางการลีลาศให้ชัดเจนขึ้น เนื่องจากทิศทางการลีลาศจะบอกเพียงว่า คู่ลีลาศจะเคลื่อนที่ไปทางไหน จึงต้องอธิบายถึงการจัดทิศทางเพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน จะมี 3 ท่า ที่ใช้เกี่ยวกับการจัดทิศทาง คือ หันหน้า (facing) หันหลัง (backing) และชี้เท้า (pointing) โดยหันหน้าหรือหันหลังจะระบุอย่างชัดเจนว่า หันเข้าหาผา หันเข้ากลางฟลอร์ หันเฉียงผาตามแนวลีลาศ หรือหันเฉียงผาย้อนแนวลีลาศ ส่วนการชี้เท้าใช้เมื่อก้าวเท้าไปด้านข้าง หรือก้าวเท้าชี้ไปนอกทิศทางที่หันหน้าขณะนั้น

ดังได้กล่าวไว้ตอนต้นแล้วว่า การจัดทิศทางมีส่วนสัมพันธ์กับทิศทางการลีลาศ เป็น การอธิบายทิศทางการลีลาศให้ชัดเจนขึ้นว่า หันหน้า หันหลัง หรือชี้เท้า ตามทิศทางการลีลาศ

การเดินหน้าของผู้ชาย (The Forward Gentleman)

ทำยืน ยืนตัวตรงตั้งได้กล่าวมาแล้วในเรื่องการจับคู่ หย่อนเข้าเล็กน้อย แต่ไม่ถึงกับย่อเข้า ลำตัวตั้งแต่เท้าถึงศีรษะ เอนไปข้างหน้าจนกระทั่งรู้สึกว่ามีน้ำหนักตัวส่วนมากอยู่บนจุดหมุนของเท้า แต่ไม่ยกสันเท้าขึ้นพ้นพื้น การเอนลำตัวไปข้างหน้านั้น พยายามรักษาลำตัวตั้งแต่สะโพกขึ้นไปให้อยู่ในลักษณะตั้งตรง เมื่ออยู่ในท่าลักษณะดังกล่าวแสดงว่าพร้อมที่จะเดิน

การก้าวขาและเท้า การเดินที่จะกล่าวต่อไปนี้จะเริ่มด้วยเท้าขวา การจะเริ่มด้วยเท้าขวาหรือเท้าซ้ายก่อนนั้นไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ผู้ชายอาจจะเดินด้วยเท้าขวาหรือเท้าซ้ายก่อนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องสัมพันธ์กับคู่ลีลาศด้วย ซึ่งจะได้อธิบายต่อไปในเรื่องการนำและการตาม (Leading and Following)

ให้น้ำหนักตัวอยู่บนเท้าซ้าย แล้วเริ่มเดินดังนี้ ก้าวขาขวาไปข้างหน้า โดยเคลื่อนจากสะโพก ขณะที่เท้าขวาผ่านปลายเท้าซ้ายสันเท้าซ้ายเริ่มยกขึ้นจากพื้น ดังนั้น เมื่อก้าวออกไปเต็มที่ จุดหมุนของเท้าซ้ายและสันเท้าขวาจะสัมผัสอยู่กับพื้นพร้อมกัน วางจุดหมุนของเท้าสัมผัสพื้นก่อนแล้วจึงวางสันเท้าลง ขณะที่ฝ่าเท้าขวาแตะอยู่กับพื้น ส่วนของลำตัวคงเคลื่อนต่อไปข้างหน้า ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า โดยใช้แรงดันจากเพียงเล็กน้อยจากจุดหมุนของเท้าซ้าย ก้าวผ่านเท้าขวาไปโดยปฏิบัติเช่นเดียวกับเท้าขวา

การถอยน้ำหนักตัวขณะเดิน น้ำหนักตัวส่วนมากจะอยู่บนจุดหมุนของเท้าก่อนเริ่มก้าว เคลื่อนออกไป ขณะกำลังเดิน น้ำหนักตัวจะอยู่บนเท้าที่ไม่ก้าว ขณะก้าวไปเต็มที่ น้ำหนักตัวจะอยู่ระหว่างสันเท้ากับจุดหมุนของเท้าหลังชั่วขณะหนึ่ง แล้วค่อย ๆ ถอยน้ำหนักตัวไปสู่เท้าหน้า เมื่อวางเท้าหน้าลงเต็มเท้า น้ำหนักตัวทั้งหมดจะอยู่ที่เท้าหน้าทันที

ข้อควรระวัง

จากทำยืนอยู่กับที่ จะรู้สึกว่าลำตัวเคลื่อนไปข้างหน้าก่อนเท้าเสมอ โปรดจำไว้ว่าความเร็วของเท้าจะมีความสำคัญมากกว่าความเร็วของลำตัว ถ้าเท้าเคลื่อนที่นำลำตัว น้ำหนักจะถูกส่งไปหลังมาก

ตลอดเวลาที่กำลังเดินอยู่ ปลอยเข้าให้สบายและหย่อนตามธรรมชาติ ชาติตรงเมื่อก้าวไปเต็มที่ แต่ไม่เกร็งเข้า ปลอยเข้าให้ผ่อนตามสบาย ขณะที่เท้าซึ่งกำลังก้าวเคลื่อนผ่านเท้ารับน้ำหนัก เดินให้เท้าชี้ตรงผ่านข้างเท้าด้านใน สันเท้า และปลายเท้าทั้งสองลากผ่านซึ่งกันและกัน ทุกครั้งที่ก้าว

ถึงแม้ว่าตามเทคนิคที่ถูกต้อง ำให้บางส่วนของเท้าแตะอยู่กับพื้นทุกก้าวที่ก้าวเดินไปข้างหน้า แต่ผู้ลีลาศที่ชำนาญไม่ควรยึดมั่นอยู่กับกฎนี้มากนัก เมื่อเคลื่อนเท้าหลังไปข้างหน้า สันเท้าจะยังไม่แตะพื้น จนกระทั่งก้าวออกไปเต็มที่แล้วสันเท้าจึงแตะพื้น การเคลื่อนที่ไปในลักษณะนี้จะเกิดความนุ่มนวลกว่าสันเท้าแตะพื้นตลอดเวลา

การเดินถอยหลังของผู้ชาย (The Backward Walk Man)

โดยปกติผู้ชายมักไม่เดินถอยหลัง ยกเว้นจังหวะสโลว์ ฟอกซ์ทรอท ถึงแม้ว่าลักษณะเท้าและขาเหมือนกับการเดินถอยหลังของผู้หญิง แต่ผู้ชายต้องวางลำตัวเหมือนกับการเดินหน้าเสมอ ขณะเดินไปข้างหน้าจะรู้สึกวาลำตัวของผู้ชายโน้มไปอยู่เหนือผู้หญิงเล็กน้อย ลักษณะเช่นนี้ไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อเดินถอยหลัง จะเกิดการผิดพลาดอย่างมากหากผู้ชายเอนตัวไปข้างหลัง และผู้หญิงเอนตัวไปอยู่เหนือผู้ชายขณะ เดินหน้า

การเดินถอยหลังของผู้หญิง (The Backward Walk Lady)

การเดินถอยหลังของผู้หญิงจะยากกว่าการเดินหน้าของผู้ชายมาก การเดินถอยหลังของผู้หญิงต้องใช้ขาและกล้ามเนื้อในอาการซึ่งไม่เคยใช้ในการเล่นกีฬาอื่น ๆ หรือกิจกรรมสันทนการด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ลีลาศหัดใหม่ โดยเฉพาะผู้สูงอายุจะไม่สามารถทำได้ทันที ดังนั้น ในขั้นแรกอาจเป็นเพียงการแนะนำให้รู้และนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องในภายหลัง

ท่ายืนและการทรงตัว ยืนตัวตรงดังได้กล่าวมาแล้วในเรื่องการจับคู่ลีลาศ เข้าหย่อนเล็กน้อย แต่ไม่งอหรือย่อ ลำตัวเอนไปข้างหลัง ลักษณะเช่นนี้อาจทำให้การทรงตัวไม่ดี แต่ทำให้ดูสง่างาม พยายามอย่าเอนไปข้างหลังมากเกินไป เพราะจะทำให้เกิดส่วนโค้งที่ไม่สวยงามของหลังขึ้น

เอนลัตว์ตั้งแต่เท้าขึ้นมาไปข้างหลังเล็กน้อย จนกระทั่งรู้สึกว๊านหนักตัวอยู่บนสันเท้า ๗ จุดนี้ ลัตว์ของผู้ชายจะเริ่มเอนมาข้างหน้า การเอนลัตว์ไปข้างหลังของผู้หญิงเกิดจากการนำของผู้ชาย แม้ว่าผู้หญิงจะเอนลัตว์ไปข้างหลัง แต่ก็ต้องออกแรงด้านการเคลื่อนที่ไปข้างหน้าของผู้ชายไว้บ้างเล็กน้อย ซึ่งไม่ใช่ว่าแรงด้านทั้งตัว แต่จะใช้ส่วนล่างของร่างกายตรงส่วนสะโพก อันมีผลทำให้ผู้ชายก้าวออกนอกคู่ (outside partner) ได้ยากขึ้น ผู้หญิงต้องไม่เอนลัตว์ไปข้างหน้าหรือพยายามให้น้ำหนักตัวอยู่ที่จุดหมุนของเท้าขณะเดินถอยหลัง ถ้าผู้หญิงกระทำเช่นนั้น จะด้านการเคลื่อนที่ไปข้างหน้าของผู้ชาย ในส่วนที่เกิดขึ้นระดับอกของผู้ชาย ซึ่งจะทำให้ผู้ชายรู้สึกหนักและเคลื่อนที่ไปได้อย่างยาก กระบวนการเดินถอยหลังดังกล่าวของผู้หญิงเป็นสิ่งที่ยาก วิธีที่จะช่วยให้ง่ายขึ้นคือ ต้องพยายามควบคุมเฉพาะกล้ามเนื้อขาให้ก้าวลงที่สันเท้าตามจังหวะขณะก้าวถอยหลัง ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปเฉพาะเรื่องการก้าวขาและเท้า ผู้เรียนลีลาศที่หัดใหม่จะต้องได้รับการแนะนำแก้ไขทำให้ถูกต้อง ถึงแม้ว่าจะยาก โดยเฉพาะผู้หัดใหม่ที่สูงอายุ

การก้าวขาและเท้า การก้าวที่จะกล่าวถึงนี้จะเริ่มด้วยเท้าซ้ายก่อน แต่ไม่มีกฎว่าทำไมจึงต้องเริ่มด้วยเท้าซ้ายหรือเท้าขวาก่อน โดยปกติผู้ชายจะเป็นผู้กำหนดที่จะนำคู่ลีลาศออก น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้า และปฏิบัติดังต่อไปนี้

ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหลัง โดยเคลื่อนจากสะโพก เมื่อเท้าซ้ายผ่านสันเท้าขวา ปลายเท้าขวาเริ่มยกขึ้น ก้าวเท้าซ้ายต่อไปจนเหยียดเต็มที่ให้จุดหมุนของเท้าแตะพื้นก่อน แล้วจึงลงฝ่าเท้าและสันเท้าในที่สุด ๗ จุดนี้ ปลายเท้าซ้ายและสันเท้าขวาจะแตะพื้นในเวลาเดียวกัน เคลื่อนที่ไปข้างหลังต่อ โดยลากเท้าขวาเข้าหาเท้าซ้าย ในขณะเดียวกัน ค่อย ๆ ลดสันเท้าซ้ายลง ซึ่งจะต้องมั่นใจว่าสันเท้าซ้ายจะยังไม่สัมผัสพื้นจนกว่าเท้าขวาจะอยู่ระดับเดียวกัน ก้าวเท้าขวาต่อไปเช่นเดียวกับการก้าวเท้าซ้ายที่ได้กล่าวมาแล้ว

การถอยน้ำหนักตัวขณะเดิน เริ่มจากการจับคู่แบบปิด น้ำหนักตัวจะอยู่ที่สันเท้าหลัง ก่อนการเริ่มก้าว เมื่อก้าวเดินปกติ น้ำหนักตัวจะอยู่ที่เท้าที่นำก้าว เมื่อเหยียดขาออกไปเต็มที่ น้ำหนักตัวจะอยู่บนสันเท้าหน้าและจุดหมุนของเท้าหลัง แล้วค่อย ๆ ถอยน้ำหนักตัวทั้งหมดไปสู่เท้าหลัง โดยสันเท้าหน้าสัมผัสเบา ๆ อยู่บนพื้น

ข้อควรระวัง

1. จากทำยืนอยู่กับที่ เมื่อจะเคลื่อนที่ ต้องให้รู้สึกว่าคุณเคลื่อนไปก่อนเท้าเสมอ
2. ไม่ลากเท้าไปกับพื้น แต่ให้ยกปลายเท้าขึ้นขณะเคลื่อนเท้าไปข้างหลัง เข่าหย่อน และผ่อนคลายตามธรรมชาติตลอดการเดิน ขาเหยียดตรงเมื่อก้าวไปเต็มที่แล้ว แต่เข่าก็ไม่เกร็ง และอยู่ในลักษณะพักเต็มที่เมื่อเท้าที่กำลังเคลื่อนผ่านเท้าหลัก
3. ชูเท้าและหลังเท้าปล่อยตามสบาย ถ้าชูเท้าเกร็ง เมื่อเท้าเคลื่อนไปข้างหลัง ช่วงก้าวจะถูกจำกัดลง
4. เท้าทั้งสองเหยียด ยกปลายเท้า สันเท้า และข้างเท้าด้านใน ผ่านซึ่งกันและกัน ทุกครั้งที่ก้าว ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นเสมอสำหรับผู้หญิงคือ ปล่อยให้เท้าซ้ายเฉียงออกด้านซ้าย เล็กน้อย แทนที่จะก้าวไปด้านหลังตรง ๆ จึงทำให้แขนขาของผู้ชายรับน้ำหนักมากขึ้น

การเดินหน้าของหญิง (The Forward Walk Lady)

ถึงแม้ว่าการเคลื่อนเท้าและขาเหมือนกับการเดินหน้าของผู้ชายดังได้กล่าวมาแล้ว แต่ผู้หญิงต้องไม่เอนลำตัวไปข้างหน้า ผู้หญิงจะช่วยให้ผู้ชายเดินถอยหลังได้สะดวกขึ้น โดยดันลำตัวไปข้างหน้าขณะก้าวไปข้างหน้า แต่ต้องไม่ทำให้ผู้ชายเสียการทรงตัว ส่วนผู้ชายก็ยังคงเป็นผู้นำการเคลื่อนไปข้างหน้า หรือถอยหลังเช่นเดิม

การขยับและสะโพกสัมพันธ์กับการก้าวเท้า (Contrary Body Movement)

การขยับและสะโพกสัมพันธ์กับการก้าวเท้า คือ ลักษณะของการบิดสะโพกและไหล่ ด้านตรงข้ามกับเท้าที่ก้าวไปในทิศทางที่ก้าวไป ทำให้เกิดการบิดลำตัวขณะก้าว บางครั้งอาจเรียกว่า การเหวี่ยงร่างกายแทน (Body swing) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นการหมุนทั้งหมด นักลีลาศทั่วไปใช้คำว่า ซี บี เอ็ม (C.B.M.) ซึ่งสื่อความและเข้าใจกันทั่วไป สิ่งที่ควรระวังคือ หากทำ ซี บี เอ็ม มากเกินไป จะทำให้การลีลาศไม่สวยงาม และเสียการทรงตัว

เนื่องจากมีความสำคัญที่ผู้ลีลาศหัดใหม่ จะต้องทำความเข้าใจถึงองค์ประกอบเบื้องต้นของการหมุน จึงต้องทำความเข้าใจในสิ่งต่อไปนี้

ในการลีลาศมีการหมุนอยู่ 4 ทาง คือ การหมุนไปข้างหน้า ทางด้านขวาขณะเคลื่อนที่ไปข้างหน้า การหมุนไปข้างหน้าทางด้านซ้ายขณะเคลื่อนที่ไปข้างหน้า การหมุนไปทางขวาขณะเคลื่อนที่ถอยหลัง และการหมุนไปทางซ้ายขณะเคลื่อนที่ถอยหลัง

การทำ ซี บี เอ็ม ที่สอดคล้องกับการหมุนทั้ง 4 ทิศทาง กระทำได้ดังนี้

1. หมุนไปทางขวาข้างหน้า (Forward Turn to the Right) ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า ขณะเดียวกันบิด (swing) โหล่และสะโพกซ้ายไปข้างหน้า
2. หมุนไปทางซ้ายข้างหน้า (Forward Turn to the Left) ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า ขณะเดียวกันบิด (swing) โหล่และสะโพกขวาไปข้างหน้า
3. หมุนไปทางขวาข้างหลัง (Backward Turn to the Right) ก้าวเท้าซ้ายถอยหลัง ขณะเดียวกันบิด (swing) โหล่และสะโพกขวาไปข้างหลัง
4. หมุนไปทางซ้ายข้างหลัง (Backward Turn to the Left) ก้าวเท้าซ้ายถอยหลัง ขณะเดียวกันบิด (swing) โหล่และสะโพกซ้ายไปข้างหลัง

การทำ ซี บี เอ็ม ต้องบิดทั้งสะโพกและโหล่ จะเป็นประโยชน์อย่างมากถ้าพยายามฝึกจนเกิดความเคยชิน ขณะก้าวไปข้างหน้า โหล่เริ่มเคลื่อนไปก่อน และก้าวถอยหลังเริ่มที่สะโพกก่อน ความแตกต่างเล็กน้อยเหล่านี้ควรเอาใจใส่และปรับปรุงให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

พึงระมัดระวังการบิดโหล่เพียงอย่างเดียว จะทำให้การเคลื่อนไหวไม่สวยงาม จุดสำคัญที่สุดของการทำ ซี บี เอ็ม คือต้องไม่เปลี่ยนทิศทางที่ก้าวไป ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นเสมอกับผู้ลีลาศส่วนใหญ่ คือ เปลี่ยนทิศทางการก้าวเท้าขณะทำ ซี บี เอ็ม ตัวอย่างเช่น

ยืนหันหน้าตามแนวลีลาศ นักเต้นอยู่บนเท้าซ้าย พร้อมทั้งจะบิดไปทางขวาข้างหน้า (ตามข้อ 1) ขณะก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าและบิดโหล่และสะโพกซ้ายไปทางขวา ผู้ลีลาศส่วนมากมักก้าวเท้าขวาเฉียงผา ซึ่งเป็นการก้าวที่ผิด ลำตัวเท่านั้นที่บิดออกจากแนวลีลาศ เท้าขวาจะต้องก้าวตรงไปข้างหน้า หรือวางหน้าเท้าอีกข้างหนึ่ง การเดินถอยหลังก็เช่นเดียวกัน

การนำและการตาม (Leading and Following)

ลีลาศในปัจจุบันไม่มีการก้าวเป็นตอน ๆ ความรับผิดชอบด้านการนำ จากรูปแบบ การเต้นรำ (Figure) หนึ่งไปสู่อารมณ์แบบการเต้นรำ (Figure) หนึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ชายทั้งหมด ผู้หญิงมีหน้าที่ตามอย่างเดียว ไม่ว่าผู้ชายจะนำถูกหรือผิด

การนำขณะหมุนทำได้โดยใช้อาการหมุน (Turning Action) ทางร่างกายของผู้ชาย รวมกับการกอดอย่างแผ่วเบาด้วยมือขวา ทำให้รู้สึกว่าการนำเกิดจากแรงกด ให้ผู้หญิงรู้สึกว่าการหมุนร่างกายของผู้ชายทำให้ผู้หญิงต้องหมุนไปด้วย การกดจะเกิดจากการเคลื่อนไหวท่อนล่าง ด้านบนเล็กน้อย ไม่มาเกิดจากมืออย่างเดียว สันมือและนิ้วมือขวาใช้นำเฉพาะหมุนผู้หญิงเข้าไป และถอยหลัง ในท่าโรมาแนท มือซ้ายและแขนต้องไม่นำขึ้น รักษาไว้ให้นิ่ง

สิ่งสำคัญที่สุด ผู้หญิงต้องอยู่ชิดกับผู้ชายให้มากที่สุด และรักษาร่างกายท่อนบนจากเอว ขึ้นไปข้างหนึ่ง เพื่อให้การนำเกิดขึ้นได้สะดวก ผู้หญิงต้องไม่ผิน และต้องไม่เป็นตัวของตัวเอง ผู้หญิงต้องตามแม้ว่าผู้ชายทำไม่ถูก

เมื่อจะเริ่มออกลีลาศ มีความสำคัญมากที่สุดที่ผู้ชายต้องให้สัญญาณ วิธีฝึกออกลีลาศกับ คู่ลีลาศในลักษณะปกติ เท้าทั้งสองชิดกัน การออกจะใช้เท้าเป็นสัญญาณ ถ้าต้องการออกด้วย เท้าซ้ายก่อน ให้เท้าขวาอยู่ทางขวาเล็กน้อย และถ้ายืนหันหน้าหลังที่เท้าขวา จะทำให้ นักเต้นของผู้หญิงถ่วงลงที่เท้าซ้ายด้วย ผู้หญิงก็พร้อมที่จะเริ่มด้วยเท้าขวา

ข้อแนะนำเพื่อการนำสำหรับผู้ชาย

1. ไม่จับคู่แน่นเกินไป เพื่อจะได้ไม่รบกวนการทรงตัวของคู่
2. ไม่จับคู่หลวมเกินไป เพราะจะทำให้ผู้หญิงไม่รู้สึกรับต่อการนำ การจับคู่ที่ กระชับจะทำให้ความมั่นคงของแรงดันที่ทำให้สะดวกในการนำ
3. ไม่ก้าวยาวเกินไป ถ้าคู่ลีลาศไม่สามารถทำตามได้ พยายามปรับก้าวให้พอดีกับคู่

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ทวีพงษ์ กลิ่นหอม

ตำแหน่ง	รองศาสตราจารย์ ระดับ 8 อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
วุฒิการศึกษา	ค.ม.พลศึกษา
สถานที่ทำงาน	ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา สนามกีฬาแห่งชาติ ปทุมวัน กรุงเทพฯ
ผลงานทางวิชาการ	- ผู้แต่งหนังสือการลีลาศเบื้องต้น - ผู้แต่งหนังสือเอกสารการสอนลีลาศ - ผู้เชี่ยวชาญด้านลีลาศ

2. รองศาสตราจารย์พิชิต ภูติจันทร์

ตำแหน่ง	รองศาสตราจารย์ ระดับ 8 หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
วุฒิการศึกษา	ค.ม.พลศึกษา
สถานที่ทำงาน	ภาควิชาพลศึกษา สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
ผลงานทางวิชาการ	- ผู้แต่งหนังสือลีลาศ - ผู้แต่งหนังสือกิจกรรมเข้าจังหวะ

3. อาจารย์สุรียพร ภูศรี

ตำแหน่ง อาจารย์ 3 ระดับ 8
 อาจารย์ประจำวิทยาลัยพลศึกษามหาสารคาม

วุฒิการศึกษา กศ.ม.พลศึกษา

สถานที่ทำงาน วิทยาลัยพลศึกษามหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ผลงานทางวิชาการ - ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมเข้าจังหวะ
 - ผู้แต่งหนังสือกิจกรรมเข้าจังหวะ

4. อาจารย์วีระศักดิ์ วิชาลาภรณ์

ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 6
 อาจารย์ประจำวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ

วุฒิการศึกษา กศ.ม.พลศึกษา

สถานที่ทำงาน วิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอธัญบุรี
 จังหวัดปทุมธานี

ผลงานทางวิชาการ อาจารย์ผู้สอนวิชาลีลาศ

5. อาจารย์วิทยา โพธิ์เทียนทอง

ตำแหน่ง อาจารย์ 3 ระดับ 8
 ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายพลศึกษา กรมสามัญศึกษา

วุฒิการศึกษา กศ.บ.พลศึกษา

สถานที่ทำงาน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
 เขตพญาไท กรุงเทพฯ

ผลงานทางวิชาการ - ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลทางพลศึกษา
 - ผู้แต่งหนังสือการนำหลักสูตรวิชาพลศึกษามายู่ห้องเรียน
 ชุดที่ 1 เรื่อง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
 ชุดที่ 2 เรื่อง การวัดผลและประเมินผลทางพลศึกษา

6. นายบุญเลิศ กระบวนแสง

ตำแหน่ง   เจ้าของและผู้อำนวยการโรงเรียนสอนลีลาศ "บุญเลิศลีลาศ"

สถานที่ทำงาน   โรงเรียนสอนลีลาศ "บุญเลิศลีลาศ"

287 สยามสแควร์ซอย 4 เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ

ผลงานทางวิชาการ   - ผู้เชี่ยวชาญด้านลีลาศ

- กรรมการผู้ตัดสินสมาคมลีลาศแห่งประเทศไทย

- ผู้จัดทำชุดสื่อการเรียนการสอนลีลาศ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวลลิลลา ชื่อสกุล ธรรมานุชิต

เกิดวันที่ 1 เดือนธันวาคม พุทธศักราช 2499

สถานที่เกิด อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 139/88 ซอยช้าง เจ.ซี. ถนนสุขาภิบาลธรรมศาสตร์

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6 หมวดพลานามัย

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี 11120

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2516 ม.ศ.3 จากโรงเรียนอาเวมาเรีย อำเภอเมือง

จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ.2518 ม.ศ.5 จากโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช อำเภอเมือง

จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ.2520 บ.กศ.สูง (พลศึกษา) จากวิทยาลัยพลศึกษามหาสารคาม

พ.ศ.2526 ค.บ. (พลศึกษา) จากวิทยาลัยครูอุบลราชธานี

พ.ศ.2538 กศ.ม. (พลศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร